Пралетары ўсіх краёў, злучайцеся!

Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыі—№ 478. Рэдактара—№ 769.

Матар'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз. Нявыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КОШТ НУМАРУ 4 кап.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: ... 1 год ... 7 р. — к. Зьмена адрасу: іншагародняя—20 к. мясцовая—10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: ... За радок нанпарэлі перад тэкстам 1 р. 50 к. Сьпешныя на 50 проц. даражэй. Звыш тарыфу бярэцца 10 проц. падатку.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: ... Беспрацоўн. і ... за дакумант ... За кожны дадатк... Публікацыі ...

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах.

АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

8-мы ГОД ВЫДАНЬНЯ. ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. № 117 (2009) Чацьвер, 26-га мая 1927 г.

Цьвёрдалобыя гуляюць з агнём.

Становішча ўсё больш высьвятляецца: пасьля доўгіх спрэчак і ўнутраных разгалосьсяў, ангельскі габінэт пастанавіў парваць з намі дыплёматычныя і гандлёвыя зносіны.

Гэтая пастанова ангельскага ўраду вынесена на абгаварэньне палаты вобшчын таму, што ўнутры габінэту, а таксама сярод кансэрватыўных колаў пануючае клясы Англіі няма аднадушша, няма цьвёрдае думкі па гэтаму пытаньню. У той час калі значная частка прамыслоўцаў ня хоча рваць з намі зносіны, таму, што гэты разрыў у першую чаргу адаб'ецца на ангельскай экономіцы, у гэты час тупалобыя кансэрватары абавязкова дамагаюцца і дамагаліся пастановы ўраду адносна разрыву.

Трымацелі царскіх каштоўных папер, уласьнікі нацыяналізаванае маёмасьці, каралі нафты і іншыя капіталісты і банкіры—усе яны націскаюць на свой урад, каб ён парваў зносіны з намі, бо іх душыць сьляпая нянавісьць да пралетарскае краіны, якая ня толькі пазбавіла іх спакою і крыніц лёгкага абагачэньня, але непасрэдным сваім існаваньнем узбуджае прыгнечаныя народы сьвету, яднае вакол сябе ўсё рэвалюцыйнае і змагаючаеся проці пануючага капіталістычнага гвалту.

Гэты разрыў у меншай меры ўдарыць па СССР, а больш па іх уласнаму дабрабыту.

У горшых умовах эканамічнага заняпаду, грамадзянскай вайны, голаду і холаду, адсутнасьці дыплёматычных і гандлёвых зносін, пры эканамічнай і палітычнай блёкадзе—СССР здолеў падняцца і дасягнуць гэткага шпаркага эканамічнага ўздыму, якога па тэмпу ня бачыла ніводная буржуазная дзяржава. Тым больш зараз, калі мы бязупынна рухаемся наперад, нас не запужае разрыў, на які пайшлі ангельскія кансэрватары.

Разрывам ніколі ня ўдасца паставіць на калены шматмілёнавы народ, які ўжо раз скінуў з сябе ярмо прыгону, гвалту, зьдзекаў і эксплёатацыі.

Калі цьвёрдалобы ўрад Англіі гаворыць толькі ад імя невялічкай групкі бандытаў, дык наш урад гаворыць ад імя паўтары сотні мільёнаў працоўных, ад імя ўсіх народаў, якія насяляюць вялікі СССР. Наш урад непадзельны ад мільёнаў працоўных, якія па закліку свайго ўраду могуць ня толькі вынесьці рэзалюцыю пратэсту, але і адказаць стрэльбай і гарматай тагды, калі ад іх гэтага патрабуюць. Працоўныя масы СССР пакажуць, што яны могуць абараняць свае заваёвы, сваю пралетарскую дзяржаву.

Пры гэтых умовах мы тэлеграму аб разрыве зносін з Англіяй сустрэнем зусім спакойна. Гэта тэлеграма ня выкліча ў нас ніякай панікі, апроч новага ўздыму энэргіі перад надыходзячай небясьпекай. Працоўныя СССР цярплівы і могуць спакойна перанесьці злобныя выхадкі капіталістычных авантурыстаў, але гэтаму цярпеньню ёсьць пэўныя межы. Сацыялістычная справа, якая творыцца ў СССР, зьяўляецца справай працоўных усяго пралетарскага сьвету ўсіх прыгнечаных і таму спроба перашкодзіць гэтаму будаўніцтву сустрэне адпор ня толькі ў СССР, але і ад пралетарыяту ўсяго сьвету, які хоць пастулова, але ўпэўнена вызваляецца ад уплыву сваіх прадажніцкіх правадыроў і выходзіць на шырокі рэвалюцыйны шлях.

Разрыў з СССР адначасова зьяўляецца новым цяжкім ударам па рабочай клясе Англіі, якая ў першую чаргу патраціць ад гэтага разрыву. Задуманы плян: зьнішчэньне кітайскай рэвалюцыі, наступ рэакцыі на рабочую клясе Англіі і разрыў з СССР—будзе сарваны аб'яднанымі сіламі пралетарыяту ўсяго сьвету.

Кожнаму зразумела, што разрыў у тых палітычных умовах, якія склаліся ва ўсім сьвеце, пры тым напружаным становішчы ўзаемаадносін паміж СССР і Англіяй фактычна азначае правакацыю Англіяй нас на вайну. Цьвёрдалобыя гуляюць з агнём, які яны хочуць раздуць. Рука, якая заносіцца над справай агульнага міру, павінна быць сунята.

Мы спакойна будзем чакаць адказу Англіі на нашу ноту і выпікаў абгаварэньня палатай вобшчын пастановы габінэту міністраў аб разрыве з намі, бо нас разрыў ня страшыць. Яшчэ шчыльней згуртуемся вакол нашага чырвонага сьцягу, яшчэ больш узмоцнім Чырвоную армію і абараназдольнасьць нашае краіны, каб як сьлед адказаць на бар'яцкія спробы кансэрватараў парушыць справу міра.

Перад складаньнем дзяржаўнага бюджэту.

Набліжаецца кампанія па складаньню дзяржаўнага бюджэту БССР 1927-28 году. У сучасны момант Наркамфін правёў працу па [illegible] папярэдняга балянсу (кантрольныя лічбы) прыбыткаў і выдаткаў на будучы бюджэтны год. Гэты балянс будзе на днях разглядацца ў СНК БССР. На падставе яго ведамствы павінны будуць у бліжэйшы час прыступіць да складаньня каштарысаў на 1927-28 год.

Асаблівае значэньне ў гэтай працы мае поўнае выяўленьне магчымых да паступленьня прыбыткаў, бо ад абхвату апошніх залежыць як здаваленьне ў поўнай меры неадкладных выдаткаў ведамстваў, так і патрэбаў нашае народнае гаспадаркі.

Пры складаньні прыбытковай часткі бюджэту галоўнейшая часьціна працы ляжыць на ведамствах і ўстановах, якія павінны выявіць гранічныя размеры адмініструемых імі прыбыткаў. За мінулы пэрыяд прыбытковыя каштарысы ведамстваў не адзначаліся асаблівай абгрунтаванасьцю: амаль што заўсёды Наркамфіну прыходзілася даказваць, што ацэнка прыбытковых крыніц, даваемая ведамствамі ў сваіх прыбытковых каштарысах, зьяўляецца нездавальняючай, і што нашы рэсурсы куды значней. Наступная праверка, звычайна, паказвала, што разрахунак Наркамфіну зьяўляўся больш правільным.

У надыходзячую бюджэтную кампанію трэба, каб на гэтую частку працы была зьвернута асаблівая ўвага ўсіх тых, хто будзе браць удзел у складаньні прыбытковых каштарысаў, якія павінны заключаць у сабе поўныя данныя як аб стане прыбытковых крыніц, так і аб магчымасьцях іх выяўленьня. Наркамфін-жа тут павінен выступаць толькі ў якасьці кантрольнага органу, правяраючага паддзічэньне ведамстваў і ўстаноў у тым сэнсе, каб ня было ў іх надмернага аптымізму, які можа шкодзіць выкананьню бюджэту.

Адносна выдатковай часткі бюджэту трэба адзначыць, што, як паказала практыка мінулых гадоў, найбольш павярхоўна складаюцца заяўкі на будаўнічыя крэдыты ведамстваў, а таксама заяўкі па фінансаваньню народнае гаспадаркі. Ведамствы часам абмяжоўваюцца паказаньнем у сваіх заяўках на прыкладны аб'ём працы, альбо спасылаюцца на прынцыповае рашэньне заканадаўчых, ці кіруючых органаў аб неабходнасьці таго ці іншага мерапрыёмства.

Адсутнасьць распрацаваных тэхнічных і іншых данных, якія павінны абгрунтаваць заяўкі, часта прымушала бюджэтныя інстанцыі разглядаць пы[illegible]стваў толькі з пункту [illegible] бюджэтных магчымасьцяў. Прыблізна тое-ж самае можна сказаць і пра пекаторыя заяўкі па фінансаваньню народнае гаспадаркі. На гэту галіну бюджэтнае працы ў надыходзячую каштарысную кампанію таксама трэба зьвярнуць увагу з тым, каб усе заяўкі на фінансаваньне народнае гаспадаркі і на будаўнічыя крэдыты былі ў поўнай меры і са ўсіх бакоў абгрунтаваны ведамствамі і ўстановамі.

Дзеля набліжэньня зацьверджаньня бюджэту да пачатковага тэрміну яго дзеяньня—у бягучым годзе намячаецца параўнаўча кароткі тэрмін дзеля састаўленьня ведамствамі і ўстановамі БССР каштарысаў і разгледжаньня іх Наркамфінам. Гэтыя абставіны вымагаюць ад адпаведных ведамстваў і ўстаноў асаблівай увагі да сваячасовага складаньня каштарысаў у бягучым бюджэтным годзе і поўнай фактычнай адказнасьці за праўдзівасьць усіх разрахункаў і прадугледжаных патрэб.

Каб складаньне бюджэту было закончана да прызначанага тэрміну—неабходна ўстанавіць найбольш кароткі пэрыяд часу для праходжаньня каштарысаў у каштарысна бюджэтнай нарадзе пры НКФ, а таксама і поўную адказнасьць ведамстваў і ўстаноў за непрадстаўленьне Наркамфіну каштарысаў у вызначаныя СНК БССР тэрміны.

Адначасова з каштарысамі па дзяржбюджэту, павінны быць складзены і абавязкова прадстаўлены Наркамфіну таксама і каштарысы па спэцыяльных сродках ведамстваў і ўстаноў, што прадугледжваецца адпаведным пунктам унясімага Наркамфінам БССР на зацьверджаньне ўраду БССР праэкту пастановы аб спэцсродках.

Састаўленьне і разгледжаньне каштарысаў абавязкова павінна адбыцца ў вызначаныя тэрміны; як можна менш арыентыровачных данных і як можна больш канкрэтных пазьнейшых матар'ялаў,—вось вымаганьні, якія прад'яўляюцца да ведамстваў і ўстаноў і пад лёзунгам якіх павінна праходзіць надыходзячая бюджэтная кампанія.

Д. і З.

Нарвэскім рабочым зьніжан заработак.

ОСЛО, 21-Y. **Арбітражны суд пастанавіў зьменшыць на 15 проц. заработак у тэкстыльнай, горнай шавецкай і машынабудаўнічай прамысловасьці.**

Разгром камуністычнае арганізацыі ў Чылі.

НЬЮ-ЁРК, 21-Y. Паліцыя Сант-Яго (сталіца Чылі) разагнала камуністычны мітынг, арыштавала 74 чал. і зачыніла падпольную друкарню, дзе друкавалася камуністычная газэта.

Пастанова ангельскага ураду аб разрыве з СССР

Пры апавяшчэньні Бальдвіным пастановы рабочая фракцыя палаты вобшчын у сваіх запытаньнях падкрэсьліла шкоднасьць гэтага кроку для Англіі.

ЗЬМЕСТ ЗАЯВЫ БАЛЬДВІНА Ў ПАЛАЦЕ ВОБШЧЫН

ЛЁНДАН, 24-Y. Пры апавяданьні аб вобыску ў Аркосе Бальдвін заявіў, што там былі знойдзены дакуманты, якія сьведчаць, што памяшканьні Аркосу і гандлёвае дэлегацыі служылі ў якасьці разьмеркавальнага пункту для зруйнавальнае перапіскі. Перапіска вялася з камуністычнымі клюбамі маракоў, кампаніяй «рукі прэч ад Кітаю», у ёй праводзілася агітацыя проці законапраэкту аб прафэсыянальных саюзах, арганізацыя камуністычнае прапаганды і г. д.

Згодна слоў Бальдвіна, калі паліцыя зрабіла спробу заўладаць паперамі, якія нібыта паліў служачы гандлёвага прадстаўніцтва Мілер, апошні не даваўся і ў часе барацьбы з яго кішэні выпала папера. Гэта папера была сьпісам сакрэтных умоўных адрасоў для сувязі з камуністычнымі партыямі Злучаных Штатаў, Мэксікі, Паўднёвае Амэрыкі, Канады, Аўстраліі, Новае Зэляндыі і Паўднёвае Афрыкі.

Савецкі ўрад, зазначыў далей Бальдвін, ня можа ўхіліцца ад адказнасьці за дзеяньні гандлёвае дэлегацыі і злоўжываньні палёгкамі, якія ёй даваліся. Аднак, на гэтым пытаньне ня скончыцца, бо ў кожным разе, паколькі адзін орган савецкага ўраду, а іменна гандлёвая дэлегацыя парушала падобным парадкам абяцаньні, на ўмове якіх яна была дапушчана, дык цяжка паверыць, што другі орган гэтага ўраду ў Англіі, а іменна—савецкая місія—і сам урад заставаліся ў гэтым бязудзельнымі.

Але ня толькі на гэтым вывадзе аснаваны нашы абвінавачаньні проці іх.

Гандлёваю згодаю прадугледжвалася, што кожная дзяржава павінна ўстрымлівацца ад варожых дзеяньняў проці другой дзяржавы, а таксама ад вядзеньня па-за яе межамі якое-небудзь афіцыйнае простае ці косьвеннае прапаганды проці ўстаноў Брытанскае імпэрыі або Расейскае Савецкае Рэспублікі. Ангельскі ўрад у некалькіх выпадках лічыў патрэбным зварочваць увагу савецкае ўлады на парушэньні гэтага абавязацельства савецкаю ўладаю ў Кітаі. Аднак, гэтыя парушэньні заўсёды адмаўляліся. Ангельскі ўрад мае тэлеграму ад 12-га лістапада леташняга году, пасланую Камісарыятам па замежных справах савецкаму прадстаўніку ў Пекіне.

Зачытаўшы гэтую тэлеграму Бальдвін робіць вывад, што адхіленьне якое-небудзь адказнасьці савецкага ўраду за дзеяньне Барадзіна ложны. Гэтая незаконная дзейнасьць, казаў далей Бальдвін, не абмяжоўвалася адным Кітаем. Ангельскі ўрад мае яшчэ тэлеграму, пасланую савецкім даверанным у справах у Лёндане камісарыяту па замежных справах 1-га красавіка сёлетняга году.

Палата можа ўбачыць адгэтуль, сказаў Бальдвін, агаласіўшы тэлеграму, што савецкі прадстаўнік прасіў інфармацыі дзеля палітычнае прапаганды ў Англіі. Дыплёматычныя зносіны, якімі сыстэматычна і знарок злоўжываюць такім парадкам, самі па сабе становяцца небясьпекаю для спакою і з гэтае прычыны **ўрад ухваліў, калі толькі палата ня выкажа яму сваёй нязгоды ў чацьвер, разарваць гандлёвую згоду, патрабаваць адазваньня гандлёвае дэлегацыі і савецкае місіі з Лёндану, а таксама адазваць ангельскую місію з Масквы.**

Гэтая пастанова не закранае законнага выкарыстаньня Аркосу, і ўрад, скасоўваючы прывілеі, нададзеныя артыкуламі 4, 5 і 6 гандлёвае згоды, гатоў ужыць усе захады, патрэбныя для гандлю між абодвымі краямі.

* * *

ЛЁНДАН, 24-Y. Водлуг паведамленьня агэнтва Рэйтэра, Бальдвін, выступаючы ў палаце вобшчын наконт вобыску ў памяшканьнях Аркосу заявіў, што ўлада доўга расьсьледавала дзейнасьць групы тайных агэнтаў, якія спрабавалі атрымаць дакуманты вялікае важнасьці аб узброеных сілах Англіі. Нядаўна прапаў афіцыйны вельмі важны дакумант і выявілася, што ён трапіў у Савет-Хауз, з прычыны чаго быў дадзен ордэр на вобыск.

Разрыў будзе няшчасьцем для Англіі.

Лібэральная ангельская прэса проці разрыву.

ЛЁНДАН, 24-Y. «Дэйлі Ньюс» (лібэральная) задае пытаньне, ці прынясе абвяшчэньне дыплёматычнае вайны якую-небудзь карысьць Англіі?

«Гэткага роду ўчынкі,—піша газэта,—спадабаюцца шмат каму, але іх нельга дазволіць сябе, бо яны могуць нанесьці сур'ёзныя шкоды нацыянальным інтарэсам. Разрыў аберне СССР у адкрытага і яшчэ больш небясьпечнага ворага».

«Дэйлі Геральд» заяўляе: «Разрыў будзе няшчасьцем. Ён будзе азначаць новыя групоўкі ў Эўропе, новыя ўскладненьні, новыя трывогі і новыя праблемы на Ўсходзе».

«Дэйлі Экспрэс» (кансэрватыўная) піша: «Чэмбэрлен згадзіўся з пастановай аб разрыве адносін з СССР, але настойваў, каб разрыў адбыўся не на аснове вынікаў вобыску ў Аркосе, а на падставе паводзін савецкага ўраду».

«Вэстмінстэр Газэт» (лібэральная) піша: «Хоць Чэмбэрлен і згадзіўся з пастановай габінэту, аднак у адносінах міністра замежных спраў да разрыву праглядаецца некаторы жаль».

Разрыў з Англіяй не прынясе СССР вялікай шкоды.

СТРАТЫ АД РАЗРЫВУ БУДУЦЬ ЦЯЖЭЙШЫМІ ДЛЯ АНГЛІІ, ЧЫМ ДЛЯ НАС.

Заява тав. Мікаяна.

МАСКВА, 25-Y. У гутарцы з прадстаўнікамі друку Наркамгандлю Мікаян сказаў так: «Заява Бальдвіна аб разрыве эканамічных і палітычных зносін з СССР не зьявілася для нас нечаканасьцю. Кансэрватары думаюць нанесьці цяжкі ўдар СССР. Аднак, мы да гэтага ўдару падрыхтаваліся і перацерпім яго без вялікіх перашкод. Але хутка Англія сама пераканаецца, што страта, учыненая разрывам, больш цяжкая для Англіі, чымся для СССР. Не зважаючы на вялікае месца, якое Англія займае ў нашым замежным гандлі, мы безбалюча ў бліжэйшыя-ж дні перабудуем усю нашу замежна-гандлёвую дзейнасьць і забясьпечым неадкладны збыт нашых вывозных тавараў, а таксама закупку прывозных у іншых краёх.

Аднача сна загадана нашым дзяржаўным арганізацыям у Лёндане ўважліва выконваць усе ўжо ўзятыя на сябе эканамічныя і фінансавыя абавязацельствы. Аднак, з прычыны разрыву эканамічных дачыненьняў, прыём абсталяваньня і ўсіх тавараў, якія павінен [illegible] праводзіцца на тэрыторыі [illegible] уся наша праца [illegible] толькі з ліквідацыі раней распачатых спраў.

СУПРОЦЬ ЗРЫВУ МІРУ АНГЕЛЬСКІМ УРАДАМ.

Ліст Усесаюзнае Акадэміі Навук да ангельскае навукі.

Акадэмія Навук паслала ангельскім вучоным ліст, у якім зазначае, што даведаўшыся аб вобыску ў гандлёвым прадстаўніцтве СССР у Лёндане, яна лічыць сваім абавязкам заявіць, што ўчынкі ангельскае ўлады і пазіцыя ангельскага ўраду ствараюць пагрозу новае сусьветнае вайны.

Акадэмія Навук лічыць сваім абавязкам узьняць у гэты момант свой голас, каб заклікаць ангельскую навуку да дзеяньня і ўсё чалавецтва да выступленьня за захаваньне спакою, патрэбнага, каб узмацняць і разьвіваць эканамічныя, культурныя і навуковыя сувязі між усімі народамі.

Запытаньні ў адказ на заяву Бальдвіна.

ЛЁНДАН, 24-Y. Агэнцтва Рэйтэра паведамляе: «Пасьля заявы Бальдвіна сябра рабочае партыі **Кляйнс** запытаў: ці ня змогуць сябры палаты вобшчын разглядзець перад чацьвяргом найбольш важныя дакуманты, якія прымусілі габінэт ухваліць пастанову аб разрыве.

Лайд-Джордж запытаў, ці ня [illegible] жства агаласіць [illegible] абавязацель[illegible] рачытаў у сваёй заяве. Бальдвін адказаў, што ўрад зробіць усё ад яго залежнае, каб агаласіць поўнасьцю дакуманты, якія зачытываліся часткова.

Кенворці (рабочая партыя) зазначыў: «Прэм'ер заявіў, што калі палата адобрыць у чацьвер пастанову габінэту, дык Ходжсон будзе адазваны з Масквы, а гандлёвая згода скасавана і гандлёвая дэлегацыя выедзе з Англіі. Ці трэба гэта разумець так, што дыплёматычнай місіі і савецкаму даверанаму ў справах у Лёндане будуць таксама адданы пашпарты і будзе прапанована пакінуць Англію. Калі гэта так, дык як зможа ангельскі народ весьці свае справы з СССР, паскольку гэта будзе роўназначна разрыву зносін». (Выгукі на лавак кансэрватараў: «Па амэрыканску»).

Кэнворці: «Пытаньне з Амэрыкай зусім інакшае, бо Амэрыка ніколі ня мела дыплёматычных зносін з СССР».

Бальдвін заявіў, што, па яго думцы, трэба было-б падняць гэта пытаньне ў часе падыходзячых спрэчак.

Томас (рабочая партыя) запытаў, ці зьмяшчала заява Бальдвіна ўсе прычыны, на якіх грунтуецца рашэньне габінэту ці ўрад можа што-небудзь дабавіць. **Бальдвін** адказаў, што заява не зьмяшчала ўсёй інфармацыі, якую мае ангельскі ўрад. Па думцы Бальдвіна, зробленая ім заява зьмяшчае ў сабе даволі інфармацыі, якая падмацоўвае пазіцыю, занятую ўрадам.

Пансонбі запытаў, ці будзе мець палата магчымасьць азнаёміцца ў чацьвер з якім-небудзь данымі, на грунце якіх можна было-б параўнаць работу савецкай сакрэтнай службы (разьведкі) з ангельскай. (Апплёдысмэнты на лавах рабочай партыі).

На пытаньне аднаго з дэпутатаў рабочай партыі, ці быў знойдзены дакумант, прапажа якога была прычынай для налёту, Бальдвін адказаў: «Не».

Член рабочай партыі **Тэйлёр** запытаў ці былі за апошні тыдзень зроблены [illegible] прадпрыемцамі машына[illegible] думку, што калі ўрад пойдзе на які-небудзь разрыў, дык гэта панясе сур'ёзную шкоду дзелавым адносінам між Англіяй і СССР.

Бальдвін заявіў, што ён ня можа належным парадкам адказаць на гэтае пытаньне, калі яно ня будзе пададзена ў пісьмовай форме.

Тэйлёр ізноў запытаў, ці не зварочваўся да Бальдвіна сэр Сьміт (старшыня фэдэрацыі прадпрыемцаў машынабудаўнічай прамысловасьці).

Бальдвін адказаў: «Вельмі магчыма, але я не памятаю».

Кансэрватар **Сэмюэль** запытаў, ці зьяўляюцца ў палаце вобшчын лідэр апазіцыі і апазіцыя ў цэлым прадстаўнікамі савецкага ўраду ці ангельскіх выбаршчыкаў (абурэньне на лаўках рабочае партыі з патрабаваньнем, каб Сэмюэль узяў назад сваю заяву).

Старшыня заявіў, што Сэмюэль не павінен быў рабіць заявы такога характару і запытаў, ці ня возьме ён назад сваю заяву. **Сэмюэль сказаў, што бярэ назад сьцьверджаньне, якое разумеецца ў яго запытаньні.**

Член рабочае партыі **Джонс** запытаў, **якім парадкам урад атрымаў копію тэлеграмы, адрасаванае савецкаму паверанаму ў справах.**

Старшыня зьняў запытаньне, заявіўшы, што далейшыя запытаньні павінны быць адкладзены да спрэчак у чацьвер.

У Нямеччыне лічаць разрыў блізкім фактам.

Прэса радзіць ураду трымацца нэйтральна.

БЭРЛІН, 24-Y. Некаторыя газэты ўжо абмяркоўваюць разрыў англа-савецкіх дачыненьняў на аснове апошніх паведамленьняў.

«Бэрзэн Кур'ер» піша: «Англія вызваліцца ад савецкае прапаганды, абароненай дзяржаўным правам, але якія сродкі мае Англія, каб змагацца проці захаванае прапаганды, якая ні з чым ня будзе лічыцца? Бясспрэчна, Англія шукае супрацоўнікаў.

Канчатковая мэта ангельскага ўраду, як відаць, байкот, калі нават не блёкада, але гэтая мэта наўрад ці будзе дасягнута, як у палітычных адносінах, так яшчэ менш у эканамічных. Апроч таго, ня кажучы ўжо пра вялічэзную небясьпеку, якую можа даць разрыў, ці зробіць ён пры сучасных варунках менш шкоды Англіі, чымся Савецкаму Саюзу?».

Орган партыі цэнтру «Нямеччына» лічыць мала магчымым, каб Францыя ўзяла прыклад з Англіі. «Для Нямеччыны-ж,—піша газэта,—ня можа быць інакшае пазіцыі, апроч суровага нэйтралітэту. Трэба таксама ўхіліцца ад таго, што магло-б прымусіць думаць аб наліччы якіх-небудзь тайных зьдзелак з Масквою».

Орган Штрэземана «Тэгліхэ Рундшау» заяўляе, што Нямеччына можа і павінна прытрымлівацца палітыкі абсалютнага нэйтралітэту, спакойнага нагляду і выкананьня ўзятых на сябе абавязацельстваў.

УРАЖАНЬНІ ЧЭХАСЛАВАЦКАЕ КААПЭРАЦЫЙНАЕ ДЭЛЕГАЦЫІ АБ СССР.

«Толькі пры сацыялістычным урадзе змагла так шырока разгарнуцца каапэрацыя СССР.

МАСКВА. Чэхаславацкая каапэрацыйная дэлегацыя выехала з Масквы ў Ленінград.

Перад ад'ездам старшыня дэлегацыя наведаў супрацоўніка ТАСС, якому заявіў: «Не зважаючы на тое, што мы і да свайго падарожжа былі знаёмы з савецкай каапэрацыяй, нас зьдзівіла ўсё, што мы ўбачылі. Усе дэлегаты перакананы, што ваш каапэрацыйны рух змог дасягнуць такіх разьмераў толькі пры сацыялістычным ўрадзе».

Водгукі на жэнеўскую канфэрэнцыю.

Нямецкі друк адзначае посьпехі дэлегацыі СССР.

БЭРЛІН, 24-Y. Жэнеўскі карэспандэнт «Дэйчэ Альгемайнэ Цэйтунг» піша: «Бясспрэчна, савецкія дэлегаты выяжджаюць з Жэневы з пачуцьцём задаволеньня, якое дазваляе ім з большаю лёгкасьцю глядзець на ўчынкі Лёндану, нават, калі Англія парве зносіны з СССР».

«Бэрлінэр Тагеблят» заяўляе: «Савецкая дэлегацыя шырока выкарыстала магчымасьць паведаміць аб эканамічным аднаўленьні СССР, аб сваіх пажаданьнях атрымаць крэдыты і аб сваёй згодзе на супрацоўніцтва».

«Канфлікт з Англіяй,—піша далей газэта,—з лішкам кампэнсаваны падрыхтоўкаю да зблізкэньня з Амэрыкаю».

„Абраньне“ Ібаньнеса прэзыдэнтам Чылі.

НЬЮ-ЁРК, 24-Y. Водлуг паведамленьня з Сант-Яга, адзіны кандыдат на пасаду прэзыдэнта Чылі сучасны дыктатар Ібаньнес «выбран» прэзыдэнтам Чылі. Усе праціўнікі Ібаньнеса былі высланы з Чылі. Галасаваньне было прымусовым. Камуністы, якія спрабавалі высунуць свайго кандыдата на прэзыдэнцкіх выбарах, арыштаваны.

Водгукі на прыезд у Парыж тав. Чычэрына.

ПАРЫЖ, 24-Y. Друк адзначае вялікае значэньне наведаньня Чычэрына ў Парыж у той момант, калі англа-савецкія адносіны ўваходзяць у крытычную фазу.

Абгаварваючы спатканьне Чычэрына з Брыянам «Эвр» піша: «Габінэт, зразумела, ня зьвязан з Лёнданам ніякімі згодамі, і яго адносіны да Масквы будуць вызначацца больш самастойна. Францускі пасол у Маскве Эрбет прыяжджае сёньня ў Парыж і, магчыма, возьме ўдзел у гутарках».

«Разрыў англа-савецкіх адносін піша «Эксцэльсіёр», зразумела, ня зробіць простага ўплыву на адносіны СССР з Францыяй. Францускі ўрад захоўвае поўную волю пастаноў».

«Эко-дэ-Пары» радзіць францускаму ўраду не паддавацца стараньням Чычэрына, прыезд якога не выпадкова супадае з прыбыцьцем у Парыж Эрбета.

«ТАН» ВЫМАГАЕ АД ЧЫЧЭРЫНА НОВЫХ «ФОРМУЛ».

ПАРЫЖ, 24-Y. «Тан» прысьвячае артыкул франка-савецкім дачыненьням.

«Прыезд Чычэрына і Эрбета,—піша газэта,—супалі выпадкова і дачыненьня да пытаньня аб франка-савецкіх адносінах ня маюць. Што-ж тычыцца адносін з СССР, як і з іншымі дзяржавамі, палітыка Францыі не залежыць ад палітыкі якое-небудзь іншае дзяржавы і вызначаецца выключна францускімі інтарэсамі. Характар дачыненьняў між СССР і Францыяй залежыць ад выкананьня Савецкім Саюзам узятых на сябе абавязацельстваў наконт устрыманьня ад рэвалюцыйнае прапаганды, а таксама ад упарадкаваньня фінансавых пытаньняў, за якія нясе адказнасьць увесь расейскі народ. Прапаноў савецкае дэлегацыі мала. Калі Чычэрын ня знойдзе абсалютна новае формулы, калі ён ня будзе досыць энэргічным, каб ня толькі маскоўскі ўрад, але і кантралюючая яго партыя камуністаў ухвалілі гэтую формулу, дык нельга будзе знайсьці практычнага вырашэньня задачы».

ФРАНКА-САВЕЦКІЯ АДНОСІНЫ НЯ ЗЬМЕНЯЦЦА.

ПАРЫЖ, 24-Y. Агэнцтва Гавас паведамляе: «Водлуг справак, атрыманых дыплёматычным агэнцтвам Гавас, з гутарак Чычэрына з Пуанкарэ і Брыянам выяўляецца, што францускаму ўраду ня прыходзілася да гэтага часу ставіць перад сабою пытаньне аб зьмене афіцыйных адносін, існуючых між Францыяй і Расеяй, і ён ня возьме на сябе ініцыятывы ў гэтым напрамку, калі толькі ня будзе прымушаны да гэтага новымі абставінамі».

НАПАДКІ АНГЕЛЬСКАГА АФІЦЫЁЗА НА ЭРБЕТА.

ЛЁНДАН, 24-Y. «Дэйлі Тэлеграф», абгаварваючы прыезд Эрберта ў Парыж, піша: «Магчыма, што прыезд Эрбета ў Францыю мае мэтай перашкодзіць францускаму ўраду пайсьці па прыкладзе ангельскага ўраду ў яго адносінах да СССР». Газэта крытыкуе пазіцыю Эрбета, заяўляючы, што погляды Эрбета адбіваюць савецкі ўплыў і спрыяюць савецкаму ўраду.

Пасьпешны наступ войск Фынь-Юй-Сяна ў Хэнані.

Мілітарысцкія сілы ўцякаюць на поўнач.

ХАНЬКОЎ, 24-Y. Часьці народна-рэвалюцыйнае арміі, ідучы ўсьлед за адступаючым ворагам, дасягнулі рэчкі Люхэ ў заходняй частцы правінцыі Хэнань. Галоўныя сілы ворага, як відаць, імкнуцца згрупавацца на пазіцыі чыгункі Кайфын-Чэнчжоу. Частка арміі Фынь-Юй-Сяна змагаецца ў Лейяне з часьцямі Лу-Чжун-Хуа (прыхільнік У-Пэй-Фу). Другая група прайшла больш на ўсход і наступае на Гуясин і Чжэнчоу. Паўднёвая калёна арміі Фынь-Юй-Сяна пад камандаваньнем Сун-Лян-Жу-на падыходзіцца да Наньяну.

Далейшыя перамогі ўханскіх войск.

ШАНХАЙ, 24-Y. Паведамленьне японскага агэнцтва Тохо з Мукдэну падцьвярджае перамогі Тан-Шэн-Чы ў Хэнані.

Агэнцтва паведамляе, што шандунскае войска на ўсім фронце рыхтуецца адступаць да Чэн-Чжоу на трэцюю пазіцыю абароны.

Расправа.

МУКДЭН, 22-Y. Па асабовым загадзе Чжан-Цзо-Ліна, на пляцы ў прысутнасьці тысячнага натоўпу і дзьвюх рот салдат пакараны сьмерцю генэрал 17-ае дывізіі мукдэнскага войска Ян-Ху-Чы, які за няўдалае вядзеньне апэрацый на фронце быў абвінавачан у здрадзе.

Разам з ім пакарана сьмерцю яго жонка, сын 16 гадоў і дачка 18 гадоў. Маёмасьць пакараных спалена. Галовы іх вывешаны на пляцы.

Італа-югаслаўскія перамовы.

[illegible] лянскім паслам. Югаслаўскі прэм'ер і рэда, пасьля чаго зрабіў даклад [illegible] ралю.

Думаюць, што гэтая нарада паклала пачатак непасрэдным перамовам між Італіяй і Югаславіяй.

„Партыйны зьезд“ рэнегатаў.

ВЕНА, 23-Y. 21-га і 22-га мая ў Вене адбываўся так званы «партыйны зьезд» выключаных з аўстрыйскае кампартыі Фрэя і яго аднадумцаў. Было пастаноўлена заснаваць спэцыяльную партыю пад назвай «камуністычнай партыі Аўстрыі» (апазіцыя). Выбран цэнтральны камітэт.

Венская «Ротэ-Фанэ» вызначае агульную колькасьць членаў новае арганізацыі па ўсім краі ў 400-500 чалавек.

НА ЗЬЕЗЬДЗЕ НЯМЕЦКАЕ С.-Д. ПАРТЫІ.

Капітулянцкія паводзіны партыі ў [illegible] «левых».

[illegible] здачай цэнтральнага камітэту [illegible] апраўдваў згоду з Гогенцолернамі, праведзеную ў прускім ляндтагу.

Вэльс востра палемізаваў проці левага крыла сацыял-дэмакратычнае партыі і падкрэсьліў «неабходнасьць умацаваць абарончую лінію проці камуністычнае партыі».

Выступленьні «левых» у спрэчках былі выразна прасякнуты імкненьнем, чаго-б гэтага не каштавала, дэманстраваць волю да адзінства сацыял-дэмакратычнае партыі, хоць бы цаною адмовы ад выразнае фармулёўкі сваёй пазіцыі.

Высылка расейскіх манархістаў з Эстоніі.

РЭВЕЛЬ, 23-Y. У зьвязку з выступленьнямі манархістаў на лекцыі Мілюкова ў Рэвалі, эстонскі ўрад пастанавіў выслаць з Эстоніі белагвардзейцаў-манархістаў, у тым ліку рэдактара хуліганскага лістка «Час» Чарнікоўскага.

Забастоўкі пратэсту на лодзінскіх фабрыках.

Рабочыя найвялікшых лодзінскіх ткацкіх фабрык акцыянэрнага таварыства «Шайблера» і фабрык Громана і Гофрыхтэра абвясьцілі 20-га мая двухгадзінную забастоўку пратэсту проці парушэньня 8-мігадзіннага дня працы і «ангельскіх суботаў».

Весткі адусюль.

Мілюкоў у Літве.

КОЎНЯ, 24-У. Прыехаўшы сёньня Мілюкоў наведаў прэм'ера Вольдэмараса.

Голад у Закарпацкай Русі.

У зьвязку з леташнім неўраджаем у Унгараду і іншых местах Закарпацкае Русі пачаўся голад. Самыя заможныя сяляне ўжо ня маюць хлеба, аб беднаце і гаварыць ня трэба. Сярод беднае насельнасьці [illegible] пошасьць галоднага тыфусу.

Новы камандуючы Беларускім Ваенным Вокругам

ТАВ. А. І. ЯГОРАЎ.

23 мая ў Смаленск прыбыў новы камандуючы войскамі нашага вокругу т. А. І. Ягораў. Тав. Ягораў нарадзіўся ў 1883 годзе ў сям'і рабочага грузчыка. Пасьля прыказчыка. Сам працаваў вучнем, і пасьля навучаньня майстрам у кузьні. Здаў экзамен за сярэднюю школу і ў 1905 годзе скончыў казанскую вайсковую школу. У 1917 годзе быў афіцэрам і [illegible].

У Чырвонай арміі—ад дня яе арганізацыі. Камандаваў 9 і 10 Чырвонымі арміямі на паўднёвым фронце. У маі 1919 г. быў паранены, калі вёў у атаку конны корпус. У канцы 1919 г. ён прызначаны камандуючым паўднёвым фронтам і разьбіў Дзянікіна.

У польскую кампанію камандаваў паўднёва-заходнім фронтам. Пасьля камандаваў войскамі Кіеўскага, Петраградзкага вокругаў, Заходняга фронту, Каўказкай Чырвонасьцяжнай арміяй, войскамі Украіны і Крыму. Быў ваенным аташэ ў Кітаі. Зьяўляецца членам ЦВК СССР і членам РВС СССР.

За баявыя заслугі мае ўзнагароды—3 ордэны Чырвонага Сьцягу, ганаровае баявое аружжа і баявыя падарункі.

Трэці парлямант.

(Ліст з Эгіпту).

[illegible]

...дэнты... Забастоўка: студэнты бастуюць... Школьнікі бастуюць... Улемы крычаць, вуліца хвалюецца, не падначальваецца... Ніхто ня слухае, слухаць ня хоча... Заглул, дапамажы... Студэнты хвалююцца, ня слухаюцца, Заглула ня слухаюцца. На вуліцы жанчыны, на вуліцы рабочыя; вуліцы—шматлюдныя, шырокія вуліцы новых каірскіх кварталаў... Чалмы, тарбушы, сінія нагрудкі, шапкі, каскеткі, чадры і капалюшы, глоткі, шмат глотак, выгукі... Вуліца... Паліцыя?.. Не, гэта небясьпечна... Уафд не павінен траціць папулярнасьці... Вуліца ня слухаецца?—Уафд [illegible] слухае. Вуліца дыктуе, вуліца здаве[illegible], вуліца заспакоілася...

Дзе-ж новае прыняцельства? Заглул і лёрд Лёйд?—Газэта «Аль-Ітыхад», 30-га сакавіка, паведамленьне з Лёндану: „Згода дасягнута».

Прапановы Заглула: брытанскае войска выйдзе за Суэцкі канал. Выйдзе, але, частка яго застанецца. Авіяцыйныя сілы застануцца. Ня будзе ангельскіх чыноўнікаў... апроч некалькіх. Усё-ж такі застануцца. Капітуляцыі скасоўваюцца, але... ангельцам прывілеі пакінуты. Толькі ангельцам. Судан стане эгіпецкім, але... толькі па назьве... Усё гэта будзе зроблена, але... толькі ня хутка.

Колькі „але“, колькі агаворак, якія ў выніку скасоўваюць усе прапановы. Таксама абвешчана была выдатная «незалежнасьць». Вуліца ўжо навучана: яе не падманіш. Вуліцца хвалюецца?.. Не, яна спакойна; яна чытае другую газэту, вялікую, добрую, «Аль-Макатам», блізкую да Уафда газэту. 31-га сакавіка вялікі загаловак: „Пробны шар“—адхіленьне. Заглул—першы раз чуе. Ён не казаў.

Стары, верны Заглул... Вуліца верыць, вуліца ведае: Заглул ня скажа гэтага... Ня

Саруат прэм'ер. Стары маццеры здрадніў. Ні кропілі ня лепшы за скінутага Адлі. Саруат прэм'ер, Саруат—міністр унутраных спраў.

Так хочуць гаспадары. Самая моцная пазіцыя: унутраныя справы. Самая важная пазіцыя: вуліца адчуе... Адчуе заспакоеная вуліца. Левая пратэстуе: зразумела манэўр, але позна. Заглул згадзіўся...

Саруат—прэм'ер. Першы час гладка ўсё будзе... Ахвяра супакоіць разьюшаны запал... Супакоіць, але ці надоўга? Вуліца мацнее, ставіцца больш магутнаю: вось рабочыя, вось і фэлахі, сапраўдныя... Вуліца, дзе улемы?—Дзе іх улада над табою?—Няма ўжо больш? Дзе ранейшая вуліца?..—Яна шарэе, шарэе, становіцца больш шматлюднай, жвавай... Вуліца?—Не, гэта ўжо больш ня вуліца, не каірская вуліца улемаў і крамнікаў, гэта сапраўдны эгіпецкі народ... народ, які абуджаецца, у якога расьце сьвядомасьць. Народ... Ён абудзіцца, распачне рухацца... і тады?..

Яшчэ адна ахвяра, другая, трэцяя, абяцаньні, абяцаньні, спачатку з «але», затым з агаворкамі, а далей?.. «Хто ведае,—думае лёрд Лёйд,—Заглул стары, вельмі стары, хворы... а без яго распадзецца Уафд». Рэпрэсіі?

Не, лёрд Лёйд, памыляецеся: Заглула, гатовага часамі на згоду, на ўступкі, зьменіць новая сіла—самасьвядомасьць, якая расьце ў масах, прасякае самыя гушчы ве водгукі кітайскіх падзей і адбіткі індыйскага ўздыму.

Гэта сіла заменіць і вуліцу улем і студэнтаў, заменіць яна і добрага старога Заглула... Яна хутка дасьць сябе адчуць.

Каір

25 красавіка 1927 г.

Аскер Даліль.

Няўдачная дэманстрацыя парыскіх [illegible]

ПАРЫЖ. 23-V. [illegible] камуністычнай [illegible]фэстацыі над сацыялістычнай, [illegible] У дэманстрацыі брала ўдзел ад паўтары да дзьвюх тысяч чалавек. Прамоў ня было.

У САЮЗНЫХ РЭСПУБЛІКАХ.

Зьезд саюзу працаўнікоў сувязі.

МАСКВА. Учора адчыніўся ўсесаюзны зьезд працаўнікоў сувязі.

Электрыфікацыя тарфяных распрацовак пад Ленінградам.

ЛЕНІНГРАД, 23-V. Сёньня з электрастанцыі «Красный Октябрь» быў дадзены першы ток на тарфяныя распрацоўкі «Блуднае» для электрыфікацыі здобычы торфу ў гэтым раёне. Праз некалькі дзён будзе электрыфікавана здобыч торфу на Сінявінскіх балотах.

Шматпольле ў РСФСР.

МАСКВА. Водлуг вестак Наркамзему РСФСР шматпольле ў РСФСР у сучасны момант праведзена на плошчы 10.767.000 гэктараў, што складае 11,4 проц. агульнае плошчы пахаты. Найбольшыя разьмеры шматпольля ў цэнтральна-прамысловым раёне, найменшае на Урале і паўночным усходзе.

Забойства старшыні сельсавету.

КАЗАНЬ, 23-V. У сяле Дэрбішах, Казанскага раёну, стрэлам праз вакно забіты на сьмерць старшыня сельсавету камуніст Ісаеў, які актыўна змагаўся з мясцовым кулацтвам, хуліганамі і самагоншчыкамі.

Пранцы ў дзіцячым доме.

КАСТРАМА, 23-V. У першым дзіцячым доме для грудных дзяцей выкрыта масавае заражэньне дзяцей пранцамі. Пакуль-што выяўлена 13 заражаных дзяцей.

Выяўлена, што пранцы перададзены дзецям нянькай. У доме ня выконваліся самыя элемэнтарныя правілы санітарыі: адна і тая-ж соска перадавалася некалькім дзецям, што дапамагала распаўсюджаньню хваробы.

На справе распачата сьледзтва.

Змаганьне з саранчою.

СТАЎРОПАЛЬ, 24-V. Праца па зьнішчэньні саранчы ідзе пасьпешна. У Благадарнскім раёне вызвалена ад саранчы да 200 дзес. Барацьба вядзецца пры дапамозе мыш'яку і парыскае зеляніны. Жыхарства аказвае атрадам шырокую дапамогу. Апаратаў і атруты даволі.

Град з галубінае яйка.

ВІНЬНІЦА, 23-V. У Віньніцкім раёне выпаў град вялічынёю ў галубінае яйка. Забіта жанчына і паранена двое дзяцей.

Першы тыраж 10 проц. выйгрышнай пазыкі 1927 г.

28-29 мая ў Маскве адбудзецца 1-шы тыраж выйгрышаў і згашэньне дзяржаўнай 10-ціпроцантнай выйгрышнай пазыкі 1927 г.

У тыражы будзе разыграна 4001 выйгрышаў на агульную суму ў 700 тысяч рублёў, у тым ліку адзін выйгрыш у 50 тысяч рублёў, два па 25 тысяч рублёў, пяць на 10 тысяч рублёў, дзесяць—на 5 тысяч рублёў, 71 па тысячы рублёў, 252 па 250 рублёў і 3660 выйгрышаў па 100 рублёў.

Савецкі ўрад, выпушчаючы гэту пазыку, спадзяваўся рэалізаваць яе, пераважна, сярод працоўнага жыхарства нашага Саюзу, якое павінна было стаць цьвёрдым пакупцом аблігацый гэтай пазыкі, у зьвязку з чым прыбытковасьць апошняй устаноўлена ў вялікіх разьмерах.

Усім вядомы дасягненьні савецкай улады ва ўсіх галінах гаспадаркі. Аднак, выканана толькі больш лёгкая частка працы. Гэтага яшчэ мала.

Перад працоўнымі Саюзу, як і наогул перад савецкаю ўладаю, стаяць яшчэ велічэзныя задачы. У самы кароткі час нам трэба зьнішчыць беспрацоўе, павялічыць прыбыткі і заработак рабочых і сялян, узяць пад увагу далейшы рост жыхарства, якое павінна харчавацца і жыць, для чаго належыць разьвіваць прамысловасьць, разьвіваць сельскую гаспадарку, будаваць новыя фабрыкі і заводы, пашыраць мэліярацыю і землеўпарадкаваньне і г. д., а на ўсё гэта патрэбны грошы і грошы.

Згодна 5 цігадовага пляну савецкі ўрад у бліжэйшых 5 гадоў павінен патраціць на электрыфікацыю 1.339 міліёнаў рублёў, на прамысловасьць—5.654 міліёны і на сельскую гаспадарку—1.200 міліёнаў.

Адкуль узяць такія вялікія сродкі?

Сусьветная буржуазея дастае сродкі, неабходныя для капіталістычных укладаў, ня з уласнай кішэні, а карыстаецца ашчаднасьцю шырокіх гушчаў жыхарства, згрупоўваючы гэтыя грошы ў банках, касах ашчаднасьці і ўнутраных пазыках, але савецкі ўрад у гэтай галіне яшчэ вялікіх дасягненьняў ня мае, бо жыхарства Савецкага Саюзу яшчэ ня мае столькі вольных сродкаў.

У сучасны момант у панчосе ці [illegible], а павінны быць выкарыстаны на далейшае аднаўленьне нашай народнай гаспадаркі. І мы бачым, што працоўная ашчаднасьць пачынае пераходзіць у нашы дзяржаўныя ўнутраныя пазыкі. Выразным прыкладам, які падцьвярджае гэта, могуць быць такія лічбы: у 1922 г. дзяржава атрымала праз свае ўнутраныя пазыкі ад жыхарства—2.514.200 рублёў, у 1922-23 г.—88.358.500 рублёў, у 1923-24 г.—184.675.400 рублёў, у 1924-25 г.—129.216.600 рублёў і ў 1925-26 г.—142.923,700 рублёў. З гэтага відаць, што прыбытковыя ўклады ў дзяржаўную казну штогоду павялічваюцца.

Апроч таго, у апошні час аблігацыі дзяржаўных пазык паступова пераходзяць у рукі цьвёрдых пакупцоў. Гэта выразна паказала рэалізацыя 10-ціпроцантнай выйгрышнай пазыкі 1927 г., аблігацыі якой разышліся бадай выключна сярод дробных падпісчыкаў. Між іншым, з усёй сумы, рэалізаванай у БССР, на калектыўную падпіску прыпадае 38,6 проц., на індывідуальную ў расрочку—38,1 проц. і на падпіску без расрочкі—23,3 проц. Пры гэтым трэба зазначыць, што ўся падпіска склалася з дробных сум, пачынаючы ад пятай часткі аблігацыі, г. зн. 5-ці намінальных рублёў, рэдка дасягаючы 100 рублёў, гэта сьведчыць, што ўнутраныя пазыкі савецкай дзяржавы пачынаюць прыцягваць да сябе ўвагу працоўнага жыхарства нашага Саюзу і трапляць у рукі цьвёрдых пакупцоў, прычым такіх пакупцоў, якія здолелі набыць аблігацыі гэтай пазыкі, пераважна, дзякуючы дазволу выплаты ў расрочку да моманту тыражу праз установы, якія праводзілі падпіску. Гэта трэба ўзяць пад увагу. Трэба ўжыць захады, каб забясьпечыць абавязковы ўдзел гэтых падпісчыкаў у тыражы, г. зн. усе ўстановы, якія зьбіралі падпіску, павінны паклапаціцца, каб да часу тыражу за падпісчыкамі былі замацаваны №№ аблігацый, бо апошнія разасланы па месцы ў патрэбным ліку.

Падпісчыкі павінны ведаць, што хоць яны і ня выкупілі аблігацый поўнасьцю, але ўсё-ж такі ў тыражы ўдзельнічаюць і калі на іх нумар прыпадзе выйгрыш, дык выйгрыш належыць не ўстанове, дзе ляжыць аблігацыя, а падпісчыку, за якім замацаван нумар аблігацыі і апроч выйгрышу, падпісчык атрымлівае намінальны кошт аблігацыі і проценты па купону да дню тыражу.

Такім парадкам, выйграўшая аблігацыя адразу-ж згашаецца і ўжо ў наступных тыражох ня ўдзельнічае.

Рабцэвіч.

У Савецкай Беларусі.

Жанчына на грамадзкай працы.

(Бабруйшчына).

Культурная адсталасьць вясковай жанчыны, яе маласьвядомасьць перашкаджае значна ўцягненьню яе ў культурна-грамадзкую працу па будаваньню новага савецкага жыцьця вёскі.

Але з году ў год усё шырэй і шырэй расьце імкненьне ў жанчыны сялянкі да вучобы, да асьветы. Гэтаму шмат дапамагаюць гурткі, якія існуюць на вёсцы, а таксама дэлегацкія пункты. Такія дэлегацкія пункты ёсьць у кожным сельскім савеце.

Праца гэтых пунктаў дала свае практычныя вынікі. Вось прыклады.

Нядоўга папрацаваў дэлегацкі пункт у вёсцы Карытнае, Асіпавіцкага раёну, а жанчыны сталі ўжо ўцягвацца ў грамадзкую працу: працуе жанчына ў сельсавеце, некалькі жанчын зьяўляюцца народнымі засядацелямі суда і г. д.

Жанчыны, у асаблівасьці дэлегаткі, з вялікай ахвотаю жадаюць вучыцца.

У вёсцы Ластоўцы, Глускага раёну—невялічкай вёсцы—з вялікаю ахвотаю 30 сялянскіх дзяўчат ліквідавалі сваю няпісьменнасьць. Цяперака гэтыя дзяўчаты прымаюць актыўны ўдзел у працы розных гурткоў, некаторыя нават жадаюць быць камсамолкамі.

У вёсцы Якімавай Слабадзе, Парыцкага раёну, дзе да гэтага часу панавала цемра, «жаночы гурток» акуратна наведвала 40 жанчын.

Характэрна тое, што сярод жанчын наглядаецца вялікае жаданьне вучыцца.

Гэтыя ўсе прыклады яскрава гавораць, што жанчына ня хоча адставаць ад культурнага жыцьця вёскі; мала-па-малу ўцягваецца ў савецкае будаўніцтва.

Гаворачы аб гэтым, ня можна не адзначыць працы сябра сельскага савету вёскі Пархілевічы, Бабруйскага раёну **Хвядосі Грудовіч**. Здарылася ў вёсцы так, што ўсе выбраныя сябры савету (двое) некуды паехалі на заработкі ці што, і Хвядося засталася адна арудаваць.

Ня спужалася яна працы. Шчыра ўзялася за яе, хоць і малапісьменная. І вынікі працы добрыя: падатак выплачан у свой час, страхоўка—таксама, лес разьмяркован па гаспадарску правідлова.

Хоць цяжка прыходзілася часам цётцы Хвядосі, але яна з гонарам выконвала і цяпер выконвае савецкую працу.

Ёсьць чаму павучыцца і другім сябрам саветаў у цёткі Хвядосі.

Як бачым, сялянка імкнецца да культурна-грамадзкай працы і яе трэба шырэй уцягваць у гэтую працу, даць ёй магчымасьць працаваць.

А. Д.

Сад без дагляду.

(М. Бобр, Барысаўшчына).

У м. Бобр, у былым маёнтку Барталамея застаўся сад, які ў мінулым годзе абвешчан дзяржаўнай маемасьцю.

Фруктовыя дрэвы зданы ў арэнду мясцоваму жыхару, а прысады і гай лічыцца за Крупскім РВК, але саду ніхто не даглядае.

Частка саду абгледжана сямігодкай, якая сёлета зрабіла абрэзку частцы дрэў. Але сямігодка ня мае сродкаў, каб абгарадзіць увесь сад плотам і сачыць за яго цэласьню.

За фруктовымі [illegible] сад абгледжаны [illegible] што-ж назіраецца? Маладыя ліпы ўсе зьнішчаны, кара абадрана, частка ліп з сечана. Калі гай пакінуць і далей т. к, то ад яго нічога не застанецца.

Далей, былая сядзіба Барталамея абсаджана маладымі елкамі, якія могуць быць добрымі жэрдзямі. І жыхары карыстаюцца недаглядам, сякуць іх. Трэба прыняць меры к захаваньню дзяржаўнай маемасьці, абгарадзіць сад і зрабіць каго-небудзь адказным за ахову таго, што ў ім ёсьць.

Мясцовы.

ВЯСКОВАЯ КААПЭРАЦЫЯ.

Каапэратараў-растратчыкаў пад суд.

(Чмялевічы, Зембінскага раёну, Барысаўшчына).

Пасьля перавыбараў праўленьня каапэрацыі (а гэта было 26 лістапада 1926 г.) крамнікам у наша аддзяленьне Каменскага спажывецкага таварыства была назначана Апрасеня Каспаровіч.

І што-ж вы думаеце? З самага пачатку Каспаровіч старанна ўзялася за працу і акуратна выконвала свае абавязкі, а сяляне гледзячы на гэта і гаварылі:

— А што, глядзеце, хоць дзяўчына, а лепш працуе за Масьцяброцкага (ранейшы крамнік).

Але на вялікі жаль, ня доўга так цягнулася. Праходзіць месяц, другі і тав. Каспаровіч, пачуўшы сябе нібыто гаспадаром каапэратыву, зусім перастае слухаць праўленьня каапэрацыі. Яна пачынае раздаваць тавары ў крэдыт і то ня ўсім пайшчыкам, а толькі некаторым і ў большасьці зусім ня пайшчыкам, якія толькі больш падабаюцца ёй, а гэта праўленьнем было забаронена рабіць.

І вось, праслужыўшы так з 26 лістапада 1926 г. па 13 красавіка 1927 г., (намі была зроблена рэвізія), тав. Каспаровіч растраціла за гэты час 386 руб. На 236 руб. яна сабрала да 1 мая абязацельствы ад сваіх паважаных даўжнікоў, а 150 руб. так і застаецца поўнаю растратаю тав. Каспаровіча.

Па выяўленьні ўсяго гэтага праўленьне зьняло тав. Каспаровіч з працы, прапанаваўшы пакрыць растрату. У іншым выпадку справа пяройдзе ў суд.

Пайшчык.

Калі ўжо ён зусім ачуняе.

(Змітраўскі спажывецкі каапэратыў. Барысаўшчына).

На наш каапэратыў найшла якаясь хвароба, што ніяк не паддаецца лячэньню.

Гэтая хвароба цягнецца з 1923 году і да гэтага часу—вельмі моцна засела хвароба. Пачынаючы з Белага Агея і канчаючы апошнім растратчыкам Згірскім, у якога пры рэвізіі не дастае 250 руб., усе яны глядзелі, каб толькі нажыць сабе што небудзь за кошт каапэратыву.

Цяпер усе газэты пішуць, што да 1 чэрвеня цэны павінны зьнізіцца на 10 проц., аб чым добра вядома сялянству. Сялянства ходзіць ды скардзіцца:

— У людзей каапэрацыя добра працуе, а наша ўсё хварэе. Калі ўжо яна зусім ачуняе і дасьць нам танны тавар.

Аўтарытэтам каапэратыў не карыстаецца.

Цяпер, праўда, рэвізійная камісія ўзялася за аздараўленьне каапэратыву: прыказчыка зьнялі з работы і паставілі другога, рахункаводу вынесьлі суровы выгавар за нядбайныя адносіны да сваіх абавязкаў і г. д.

Між іншым хоць работнікі крыху і аднавіліся, хоць цяпер і новы прыказчык і больш сумленны, але-ж усётакі рэвізійнай камісіі трэба будзе пільней сачыць за праўленцамі і хоць к дзесяцігодзьдзю Кастрычнікавай рэвалюцыі канчаткова вылечыць хваробу, а галоўнае цяпер націскаць на зьніжэньне цэн.

В. Ч.

Жыцьцё сельсавету.

(Мсьціскі сельсавет, Барысаўшчына).

Мсьціскі сельсавет па абшары—самы большы ў раёне, налічвае 4224 чал. насельніцтва; цэнтр знаходзіцца ў 15 вярстох ад крайніх паселішчаў, а ад раёну—25 вёрст. Сельсавет жыве самастойным жыцьцём, мае свой гадавы бюджэт. Ёсьць паштовае аддзяленьне, амбулаторыя з больніцаю, спажывецкая каапэрацыя, сельгаспадарчае крэдытнае т-ва.

Гандаль ідзе бойка, кожны тыдзень па серадах адбываюцца кірмашы. У сельсавеце ёсьць 5 школ, добра абсталяваных як у сэнсе памяшканьня гэтак і інвэнтара, хата-чытальня, да якой сяляне шчыра горнуцца.

Да рэвалюцыі Мсьціскі сельсавет (б. воласьць) быў цёмны і бедны куток, як і многа іншых у Барысаўшчыне, а ў часе вайны з палякамі, дзе адбываліся неаднакротныя бойкі, амаль усё загінула і ў насельніцтва апалі рукі да ўсякай працы. Але час усё згладжвае, цяпер жыцьцё ўзмацнілася як з боку культурнага, гэтак і эканамічнага. Гаспадаркі ўзмацніліся за рахунак адышоўшых зямель ад памешчыкаў, а гэтаксама і дзякуючы вядзеньню культурнае гаспадаркі, хоць у гэтай галіне яшчэ многа чаго ня зроблена.

Сумесна з дасягненьнямі ёсьць яшчэ і значныя недахваты, якія пры добрым жаданьні і больш [illegible] зьні[illegible].

Дзяцей школьнага ўзросту па сельсавету 513, наведвала школы толькі 318 і то з гэтае колькасьці трэцяя частка з паловы зімы пакінула школы. За мінулы навучальны год па сельсавету ня было ніводнага лікпункту, пагэтаму дарослая моладзь не магла ліквідаваць сваёй няпісьменнасьці.

Слаба пастаўлена праца грамадзкіх арганізацый як Мопр'а, Авіяхіма і інш.

Камісіі, існуючыя пры сельсаветах амаль зусім не працуюць, а пагэтаму і праца самога сельсавету адчуваецца слабай.

Яшчэ па сельсавеце досыць часта назіраецца сумнае зьявішча—гэта бравапніцтва і хуліганства, хоць у слабай форме. Ня гледзячы на рашучую барацьбу супроць гэтага зла з боку сельсавету, міліцыі гэтыя плямы жыцьця не ўдаецца выкараніць дашчэнту.

Жадаючы пазбавіцца паказаных недахопаў, неабходна кінуць у сельсавет добра палітычна-культурных працаўнікоў, якія маглі-б пашыраць хатычытальні, чырвоныя куткі і іншыя культурныя асяродкі і весьці ў іх належную працу.

Выявіць па сельсавету дэмабілізаваных чырвонаармейцаў, згуртаваць іх, і ўпаўнаважыць да грамадзкай працы. Выпускаць пастаянную насьценную газэту пры хаце-чытальні [illegible] актыў, які займае першае месца ў абнаўленьні вёскі.

Язэп Шпэт.

Становішча нацработы і далейшыя задачы ў гэтай галіне.

(Гутарка са старшынёй Нацкамісіі ЦВК БССР т. Хацкевічам).

Пры вырашэньні і практычным правядзеньні нацыянальнага пытаньня ў БССР, мы сустракаемся з цэлым шэрагам нацыянальных асаблівасьцяй, а таксама з шэрагам цяжкасьцяй, якія склаліся, дзякуючы гістарычнаму шляху, пройдзенаму народамі Беларусі ў мінулым і тэй спадчынай, якая пакінута нам старым рэжымам (эканамічная і культурная заняпаласьць, міжнацыянальныя непаразуменьні, укараненьне расейскага вялікадзяржаўнага чыноўніцтва з яго традыцыямі, значнае разьвіцьцё мясцовага нацыяналізму—беларускага, яўрэйскага і г. д.).

Гэтыя цяжкасьці, бязумоўна, прымаюцца пад увагу партыяй і савецкай уладай, пры ўстанаўленьні генэральнай лініі ў нацпалітыцы. Гэтыя цяжкасьці і асаблівасьці таксама ўлічываюцца тымі органамі, якія практычна ажыцьцяўляюць пытаньні нацпалітыкі.

Дзякуючы таму, што КП(б)Б і ўрад БССР у [illegible] праводзілі няўхільна цьвёрдую [illegible] ленінскую лінію, мы у [illegible] галіне, асабліва за апошнія гады, маем досыць значныя дасягненьні. Гэтыя дасягненьні асабліва рэльефна выяўляюцца перш за ўсё ў галіне народнае асьветы. Мы зараз маем становішча, калі ніжэйшыя і сярэднія навучальныя ўстановы БССР амаль поўнасьцю беларусізаваны. Ёсьць таксама дасягненьні ў беларусізацыі ВУЗ'аў, якае выяўляецца ў тым, што значная частка навуковых супрацоўнікаў, самі вывучылі беларускую мову і праводзяць сваю работу са студэнтамі на беларускай мове.

Вясковае настаўніцтва, якое зьяўляецца надта важным памочнікам нашае партыі ў галіне культурнага будаўніцтва на вёсцы, таксама прымае актыўны ўдзел у гэтай справе. Сярод інтэлігенцыі мы маем за апошнія часы досыць значны пералом у адносінах да правільнага разуменьня нацпытаньня, гэтак і да непасрэднага ўдзелу ў правядзеньні практычных мерапрыемстваў у галіне культурнага будаўніцтва БССР, пад кіраўніцтвам камуністычнае партыі.

Досыць значна разьвіў сваю працу Інстытут Беларускай Культуры, які здабыў папулярнасьць сярод навуковых працаўнікоў і працоўных і, такім чынам, сапраўды зьяўляецца тым асяродкам, які прыцягвае да сябе і гуртуе навокал сваіх установаў лепшыя навуковыя сілы БССР.

Мы маем значныя дасягненьні ў разьвіцьці мастацкай творчасьці нашых тэатраў. Зараз працуюць тры беларускія трупы (адна ў Менску, другая ў Віцебску і адна вандроўная) і адна яўрэйская трупа ў Менску. Беларускі і яўрэйскі дзяржаўныя тэатры БССР абслугоўваюць насельніцтва, выяжджаючы ў акруговыя і іншыя гарады, а таксама мястэчкі і нават вёскі.

Літаратурныя творы беларускіх пісьменьнікаў і паэтаў, як старых, так і маладых, за гады існаваньня савецкай улады друкуюцца ў вельмі значным ліку і паступова папаўняюць школы, бібліятэкі і распаўсюджваюцца шырока сярод насельніцтва. Кніжкі выдаюцца на мовах усіх нацыянальнасьцяў, насяляючых Беларусь: шмат ёсьць мастацкай літаратуры, газэт, шмат ёсьць і навуковых кніжак, а таксама падручнікаў. Кніжкамі Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва цікавяцца ня толькі ў СССР, а нават за межамі розныя навуковыя ўстановы і прыватныя асобы.

Ня меншыя дасягненьні мы таксама маем у галіне беларусізацыі дзяржаўных устаноў: дзяржаўныя ўстановы ў значным ліку перавялі сваё дзелаводзтва на беларускую мову. Кожны рабочы і селянін—беларус могуць атрымліваць справкі і весткі ад установаў на роднай мове. Поплеч з беларусізацыяй устаноў маюцца таксама дасягненьні ў сэнсе забесьпячэньня гэтых устаноў працаўнікамі, якія валадаюць мовамі іншых нацыянальнасьцяў Беларусі. Апошняя праверка дзяржаўных устаноў сьведчыць аб тым, што ўсе нацыянальнасьці БССР забясьпечаны ў поўнай меры магчымасьцю карыстаньня ў зносінах з дзяржаўнымі ўстановамі сваей роднай мовай.

Праца сярод нацменшасьцяў праводзіцца ў напрамку шчыльнага зьбліжэньня працоўных усіх нацыянальнасьцяў, утварэньня ўмоў дружнай супольнай работы над эканамічным і культурным будаўніцтвам.

Асабліва хачу адзначыць нашы посьпехі ў справе надзяленьня яўрэяў зямлёй. Работа па надзяленьню працоўных яўрэяў зямлёю, якія раней ёю не карысталіся, праводзіцца такім парадкам, каб не парушаць узаемаадносін і сажыцельства паміж яўрэйскім насельніцтвам і карэнным беларускім селянінам.

Ня гледзячы на малазямельле ў Савецкай Беларусі, за 1925 і палову 1926 г. землеўпарадкавана каля 1300 яўрэйскіх сямей. Прычым трэба адзначыць, што большасьць яўрэяў, якія землеўпарадкуюцца, ідуць па калектыўную форму землякарыстаньня і культурна вядуць сваю гаспадарку.

Значна ўзмацніўся тэмп каапэраваньня яўрэяў-саматужнікаў, а таксама значна палепшылася, дзякуючы цэламу шэрагу мерапрыемстваў, эканамічнае становішча яўрэйскай мястэчковай беднаты.

Дасягненьні ў культурным будаўніцтве сярод нацменшасьцей Беларусі выяўляюцца ў пашырэньні сеткі культасьветных устаноў, напрыклад: яўрэйскіх школ у 1924-25 навучальным годзе было 129, а на 1926-27 год ёсьць 189, у 1925-26 годзе польскіх школ было 98, а ў 1926-27 г.—114. Таксама стаіць справа з абслугоўваньнем культурнымі ўстановамі латышоў, немцаў і літоўцаў. З кожным годам, сетка культурных устаноў для гэтых нацыянальнасьцяй павялічваецца і зьмест працы ў іх палепшаецца.

У БССР праведзена таксама арганізацыя нацыянальных сельсаветаў і судовых устаноў, якіх на 1925-26 год мы мелі: 5 яўрэйскіх, 3 польскіх і 1 латыскую камеры; сельсаветаў: яўрэйскіх 18, польскіх 11, латыскіх 5, нямецкіх 2 і расейскіх 1. Абсьледваньнем гэтых установаў выяўлена, што яны, жыцьцёвы і сваё існаваньне поўнасьцю апраўдалі.

Вось у кароткіх рысах дасягненьні, якія мы маем у галіне нацыянальнай работы, і **гэтыя дасягненьні зьяўляюцца лепшым паказчыкам правільнасьці і цьвёрдасьці той лініі**, якая праводзілася партыяй і савецкай уладай ў нацпытаньні.

Дзякуючы гэтаму, непаразуменьні паміж нацыянальнасьцямі ліквідуюцца. Яшчэ больш узмацняецца кіруючая роля рабочых у нашай дзяржаве.

Пад кіраўніцтвам кампартыі польская, латыская, нямецкая і іншая сялянская бедната таксама, як і бедната беларускай вёскі, арганізуюцца супроць кулакоў і разам, у саюзе з рабочымі, вядуць барацьбу за лепшую будучыню.

Вядома, што яшчэ ня ўсё зроблена па пытаньнях нацпалітыкі: ня ўсе яшчэ дырэктывы партыі і пастановы ўраду выкананы. Шмат ёсьць усякіх недахопаў, нядбайнасьці, фармальных адносін да правядзеньня ў жыцьцё пастаноў па нацпытаньнях.

Нам трэба ўсе гэтыя перашкоды перамагчы.

У далейшым ва ўсіх галінах нацпалітыкі перад намі стаяць тыя-ж задачы, якія мы праводзілі да гэтага часу; галоўныя з іх: паглыбляць і пашыраць разьвіцьцё беларусізацыі, няўхільна праводзіць мерапрыемствы ў напрамку эканамічнага і культурнага разьвіцьця нацыянальных меншасьцяй. Гэта ёсьць агульная лінія партыі і ўраду, як праводзілася да гэтага часу, гэта лінія ўхвалена працоўнымі БССР і пры іх актыўнай дапамозе праводзілася ў жыцьцё.

У сучасны момант заканчваецца больш менш поўная праверка беларусізацыі ўстаноў. У зьвязку з гэтым будуць зроблены пэўныя вынікі працы; партыя і ўрад скажуць сваё аўтарытэтнае слова аб дасягненьнях, а таксама і аб тым, як далей паглыбляць і пашыраць мерапрыемствы па беларусізацыі.

З мэтай правядзеньня ў жыцьцё ў далейшым усіх пастаноў партыі і ўраду ва ўсіх галінах нацпалітыкі па цьвёрда ўстаноўленай ленінскай лініі нашай партыі, мы будзем праводзіць практычныя мерапрыемствы **рашуча, цьвёрда і настойліва**. Усякая нядбайнасьць у галіне беларусізацыі павінна быць зьліквідавана, з тым, каб абавязкова былі выпаўнены пастановы II сэсіі ЦВК БССР VI скліканьня аб беларусізацыі апарату. Эканамічныя мерапрыемствы па меры агульнага гаспадарчага ўзросту павінны быць павялічаны ў бок падняцьця эканамічнага і культурнага становішча іншых нацыянальнасьцяў Беларусі.

Камісія ЦВК па правядзеньні нацпалітыкі будзе даваць пэрыядычную інфармацыю ў нашым друку аб сваёй працы, для таго, каб працоўныя масы ўсіх нацыянальнасьцяў мелі магчымасьць наглядаць за дасягненьнямі і недахопамі ў правядзеньні нацпалітыкі.

Савецкая грамадзкасьць павінна ведаць аб усіх галоўных мерапрыемствах у гэтай вельмі важнай справе і дапамагаць тым органам, якія будуць на мясцох праводзіць практычныя мерапрыемствы па нацпытаньні.

Правільнае вырашэньне нацпытаньня партыяй і савецкай уладай узмацніла Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік. Гэта мы бачым са ўсёй відавочнасьцю.

Я ўпэўнены ў тым, што правільнае правядзеньне ў жыцьцё мерапрыемстваў ва ўсіх галінах нацпалітыкі судовымі, партыйнымі і савецкімі органамі, з дапамогай савецкай грамадзкасьці Беларусі, яшчэ больш аб'яднае ў цесную сувязь працоўных усіх нацыянальнасьцяў паміж сабой і вакол камуністычнай партыі і савецкай улады, яшчэ больш замацуе саюз рабочых і сялян—гораду з вёскай.

Як працуюць рэвізійныя камісіі сельсаветаў.

(Гомельская акруга).

Зробленая Гомельскай АКК выбарачнае абсьледаваньне групы рэвізійных камісій сельсаветаў паказвае, што рэвізійныя камісіі яшчэ невыстарчальна ўсьвядомілі сабе свае задачы і абавязкі.

Ёсьць рэв. камісіі, у працы якіх пераважае адміністраваньне замест рэвізійнай дзейнасьці. Так, напрыклад, рэвкамісія Прысьнянскага сельсавету разглядала справы па сельска-гаспадарчаму падатку, зямельныя, па падзелу маемасьці і г. д., г. зн. займалася тым, што павінен быў рабіць сельсавет.

Такі ж характар працы адзначан і па другой абсьледаванай рэвізійнай камісіі (ст. Закружжа), якая ўхваляла пастановы аб узысканьні нядоімкі з аднаго грамадзяніна і па іншых справах, зусім не ўваходзячых у кола абавязкаў рэвкамісій.

Ёсьць другая група рэвкамісій, якая паўтарае ў сваіх актах рознага роду справаздачныя весткі аб працы сельсавету: колькі было шлюбаў, нараджэньняў (Р. К. Шарэцінскага сельсавету), ці колькі сельсаветам зроблена пасяджэньняў, якія пытаньні разглядаліся, які склад сельсавету, наогул, такія весткі, якія РВК атрымоўвае ад самых с.-саветаў і паўтарэньне іх РК абсалютна бескарысна.

Між тым у працы рэвізійных камісій адсутнічае асноўнае, чым яны павінны займацца: нагляд і кантроль за фінансава-гаспадарчай дзейнасьцю сельсавету, кантроль за правільнасьцю выдаткаваньня сродкаў. Напрыклад, ці мэтазгодна выдаткуюцца выдадзеныя сродкі сельсаветам, ці выгодна робіцца рамонт школ, закупка і хаваньне матар'ялаў і г. д.

З іншых недахватаў, трэба адзначыць бяссыстэмнасьць у працы рэвізійных камісій—рэвізіі робяцца выпадкова і пры няпоўным складзе членаў рэвкамісій.

Па пытаньню аб кіраўніцтве РВК працай РК наглядаецца вядомае ўзмацненьні ўвагі з боку РВК (у параўнаньні з мінулым пэрыядам) да працы рэвкамісій. Так, напр., па актах і паведамленьнях рэвкамісій, РВК даваліся адпаведныя зазначэньні, у асобных акругах склікаліся таксама нарады старшынь рэвіз. камісій. Аднак, выстарчальнага кіраўніцтва і інструктаваньня рэвкамісіі сельсаветаў з боку райвыканкомаў яшчэ не дасягнута.

З вышэйпададзенага выцякае, што рэвізійным камісіям неабходна лепш усьвядоміць свае задачы і правы, прадстаўляемыя рэвкамісіям і шчыльна падыйсьці да асноўнай сваёй працы—нагляданьню і кантролю за фінансава-гаспадарчай дзейнасьцю сельсаветаў і за мэтазгодным, правільным і эканомным выкарыстаньнем мясцовых сродкаў. (Гл. «Палажэньне аб РК с.-с.»).

З боку РВК павінна быць узмоцнена кіраўніцтва—шляхам дачы пісьмовых зазначэньняў, а галоўнае шляхам пэрыядычнага скліканьня нарад рэвкамісій. Гэта апошняе асабліва важна ў зьвязку са зьменай у шмат якіх выпадках складу рэвкамісій у часе апошніх перавыбараў.

М. З.

Мопр на вёсцы.

[Г. Чэрвень, Меншчына].

Мопр, што далей, тым больш захапляе сабою шырокія масы ня толькі гораду, але і вёскі. Мопраўская арганізацыя ў Чэрвеншчыне за апошнія месяцы значна ўзрасла. Адсюль паўстае неадкладная задача, не абмяжоўваючыся членскімі зборамі, павесьці шырокую выхаваўчую работу. З гэтай мэтай 22 мая ў Чэрвені адбылася нарада актыву Мопру. Нарада заслухала даклад аб міжнародным стане.

Даклад аб формах і мэтадах летняй масавай працы прыцягнуў увагу ўдзельнікаў нарады. У выніку чаго нарада ўхваліла: усю работу цесна ўвязаць з працаю нардамоў, хат-чытальняў і чырвоных куткоў, скарыстаць для прапагандыраваньня ідэй Мопр'у гулянкі, экскурсіі, розныя сходы; ажывіць куткі Мопр'у, а дзе няма, адчыніць такія. Для падрыхтоўкі загадчыкаў куткоў правесьці 3-хдзённыя курсы для гарадзкіх і 1 дзённую нараду для вясковых ячэек. У мясцох скапленьня народу завесьці мопраўскія дошкі. Кірмашы ў вёсцы скарыстаць для выставак і продажу мопраўскай літаратуры, для арганізацыі лётарэй і інш. Наогул масы шукаюць новых форм масавай летняй працы.

Удзельнік.

Жыццё і праца асьветніка.

Аб самаадукацыйнай працы асьветнікаў.

[illegible]

Калмык.

Падручнікі для школ трэба рыхтаваць загадзя.

[illegible]

А—ь.

Пэнсію трэба высылаць па пошце.

(Чэрвенскі раён).

У нашым раёне чамусьці і дагэтуль вясковы асьветнік пэнсію атрымлівае ў самым Чэрвені. А між тым многія школы знаходзяцца на адлегласьці 20-30 вёрст. Прыходзіцца пасылаць за грашыма парачвага, альбо самому ехаць, замёршы школу ці хату-чытальню на замок. Трэба наняць падводу, якая каштуе ня менш 2 р.

Іншы раз здараецца і так, што той ці іншы раённы працаўнік, паложыўшы ў кішэні грошы, спраўляе свае справы па другіх установах Чэрвеня, а асьветнік з вёскі, як ганчак, прымушан па сьлядох шукаць яго. А то здараецца і так, што з грашмі ён выедзе ў вёску, а ты сядзі ў горадзе і чакай яго (як гэта здарылася ў гэтым месяцы).

Ці ня лепш было-б грошы перасылаць па пошце. Менш было-б клапот і каштавала-б адных 25 кап.

Гэта самае адбываецца, мабыць, і па іншых раёнах. Саюзным органам і загадчыкам культсправаў трэба ўзяць гэта пад увагу.

Асьветнік.

Настаўнік і сельска-гаспадарчы падатак.

[illegible] тва, а наогул асьветнікаў) патрэбным матар'ялам—палажэньнямі аб сельска-гаспадарчым падатку, рознымі справачнікамі і іншай адпаведнай літаратурай. Інакш карысьці будзе мала—настаўнік з сваёй галавы выдумляць законаў ня зможа. Наркамфіну трэба зьвярнуць на гэта асаблівую ўвагу.

Такім чынам настаўнік, добра падкаваўшыся, зможа прынесьці многа карысьці такой вялікай справе.

Для працы з сялянамі можна скарыстаць школу, агульныя сходы, хаты-чытальні, бацькоўскія сходы, нават прызбу ў дні адпачынку і г. д. Слухачоў па гэтым пытаньні можна знайсьці заўсёды. Нават іх і шукаць ня трэба, яны самі знойдуць сьвядомага чалавека і з прыемнасьцю даведаюцца аб тым, што іх вельмі цікавіць.

Час для гэтага таксама знайсьці можна.

К.

Хворы бок.

Кожная пасада—ці то па выбару, ці па прызначэньню—абавязвае весьці вядомую працу, выконваць той ці іншы абавязак. Здаецца, проста. Але на справе ня ўсюды так бывае, напрыклад, у саюзе працасьветы маюцца прафупаўнаважаныя, якія нібы, павінны толькі насіць гэта пачэснае званьне ўпаўнаважанага, а рабіць... Можа, і павінны, але нічога ня робяць. Не кажу, што гэта ўсюдах так, але, па крайняй меры, так ёсьць у Вульскім рабіёне, Полацкай акругі.

Як усюды, так і тут, павінны быць адпаведныя дырэктывы, адпаведныя інструкцыі, указаньні. а іх няма. Прафупаўнаважаныя абмяжоўваюцца тым, што зьбіраюць сяброўскія ўзносы, з гонарам расьпісваюцца ў сяброўскіх кніжках і грошы дасылаюць у раймясцком, а больш—нічога.

Не, салгаў. За 7 месяцаў быў выпадак, калі раймясцком працасьветы на імя прафпаўнаважанага [illegible] паперку: „Абвясьціцца чарговая [illegible] сяброў [illegible] нікоў асьветы».

І яшчэ:

— Даць весткі аб умовах працы асьветнікоў;

— Даць весткі аб грамадзкай працы асьветнікаў;

— Даць весткі аб працы гуртка па ўзвышэньні кваліфікацыі;

— Здаць кніжкі, якія ўзяты з раймясцкому.

Вось і ўся праца—праца гэтай „адказнай» пэрсоны.

Гаварыць ня прыходзіцца, што гэта зусім ненармальна.

А мо' яны не патрэбны гэтыя ўпаўнаважаныя на прафэсыйнай працы.

Тады гаваровую назву „прафупаўнаважаны» трэба зьмяніць на назву, адпавядаючую працы, а менавіта: „упаўнаважаны па зьбіраньню сяброўскіх узносаў».

Справа не такая ўжо малая і на яе трэба зьвярнуць увагу.

А. М-кі.

Партыйнае жыццё

Дзейнасьць 2 гаррайкому КП(б)Б.

(Віцебск).

Апошні пленум Віцебскага акружкому КП(б)Б заслухаў справаздачу 2-га райкому КП(б)Б аб яго рабоце. Спынімся на асноўных момантах яго работы:

АБ РОСЬЦЕ ПАРТАРГАНІЗАЦЫІ.

Усяго к часу партперапісу ў арганізацыі налічвалася—1276 сяброў арганізацыі. У час перапісу з гэтага ліку—26 чалавек адсеялася, што зьяўляецца нармальным зьявішчам тым больш, што большасьць з непрайшоўшых партперапіс, былі ўжо раней выключаны ячэйкамі.

У далейшым росьце арганізацыі адзначаецца некаторае паслабленьне тэмпу. Гэта відно з таго, што за апошнія 4 месяцы прынята ў партыю па 27 яч. усяго—54 чал. Асабліва слабы рост за кошт кваліфікаваных рабочых. Паслабленьне росту даклад адчык тлумачыць правядзеньнем партперапісу, які затрымаў афармленьне ўжо прынятых у партыю, усё яшчэ слабой пастаноўкай масавай працы.

РАБОТА ПАРТ'ЯЧЭЕК.

Раённы камітэт правільна кіраваў работаю ячэек, у зьвязку з чым у рабоце ячэек маецца цэлы шэраг дасягненьняў, як узмацненьне удзелу ячэек у гаспадарчым жыцьці прадпрыемстваў, паляпшэньня кіраўніцтва прафработай, плянавасьць у рабоце ячэек, паляпшэньне зьместу самой работы, узмацненьне партыйна-выхаваўчай работы, больш сур'ёзныя адносіны да выкананьня як пастаноў ячэйкі, так і вышэй стаячых партворганаў.

Вялікім дасягненьнем зьяўляецца—стварэньне цэхавых ячэек, што спрыяла большаму ахвату імі ўсёй работы ў цэху. Павялічана парт'ядро і ўзмоцнена парткіраўніцтва ў камсамольскай арганізацыі. У галіне ўнутрыпартыйнай дэмакратыі ўвага райкому была накіравана на лініі падняцьця ідэалёгічнай моцнасьці арганізацыі і ўцягненьня ў партыйную работу і прапрацоўкі асноўных рашэньняў партыі усёй партыйнай масы.

Работа райкому апіраецца на раённы актыў, якога па раёну налічваецца—170 чал.

Колькасьць беларусаў—актывістаў час ад часу павялічваецца, хаця да гэтага часу колькасьць беларусаў-актывістаў яшчэ мала у параўнаньні з колькасьцю беларусаў у арганізацыі.

ПАРТАСЬВЕТА Ў РАЁНЕ.

Гэтае пытаньне займала адно з першых мейсц у агітацыйна-прапагандпай рабоце райкому. Усімі відамі партасьветы ахоплена—1882 чал., з іх партыйцаў—1043, к пачатку заняткаў гэта складала 86,2 проц. усёй арганізацыі. Наведваньне палітшкол у некаторых групах, дзе былі добрыя прапагандысты, даходзіла да 91 проц., а ў некаторых і да 48 проц. Самаадукацыя у раёне разгорнута слаба. Усяго па раёну індывідуальнай самаадукацыяй ахоплена—18 чал., гурткавой—55 чал.

ПРАВЯДЗЕНЬНЕ НАЦ. ПАЛІТЫКІ:

Асноўнымі задачамі, якія стаялі па гэтым пытаньні перад райкомам, былі—правядзеньне беларусізацыі і разгортваньне работы сярод нацменшасьцяў на іх роднай мове.

За справаздачны пэрыяд былі папулярызаваны пастановы ЦК КП(б)Б аб нацпалітыцы, намечаны практычныя мерапрыёмствы па беларусізацыі і рабоце сярод нацменшасьцяў. У выніку маецца значны пералом у высьвятленьні нацпалітыкі, павялічэньня працанту таварышоў, вывучыўшых белар. мову.

Я. Чарнецкі.

За 9 месяцаў працы.

(Яч. КП(б)Б пры Менскім Белпэдтэхнікуме)

Пры Белпэдтэхнікуме да гэтага навучальнага году ня было яч. КП(б)Б. Сёлета ўдалося ячэйку арганізаваць і трэба сказаць, што яна справілася з задачамі, пастаўленымі перад ёй у час яе арганізацыі. Галоўнымі задачамі былі:

весьці выхаваўчую працу сярод студэнтаў-камсамольцаў і партыйцаў;

весьці палітыка-выхаваўчую працу наогул сярод усяго студэнцтва:

кіраваць усім жыцьцём тэхнікума і акадэмічнай працай.

У канцы навучальнага году падагульваючы працу ячэйкі на працягу 9 месяцаў, трэба адзначыць, што ячэйка поўнасьцю справілася са сваімі абавязкамі і пастаўшымі перад ёй задачамі. Дзякуючы парт. ячэйцы сёлета выкладаньне грамадазнаўства шмат палепшылася, у параўнаньні з мінулымі гадамі. Арганізованы 4 палітгурткі для слухачоў палітычна менш пісьменных, якія абхапілі ўсіх слухачоў І-га і ІІ-га курсу. Палітгурткамі кіравалі настаўнікі-партыйцы. Гурткі займаліся рэгулярна. Прапрацавалі ў гуртках матар'ял бягучага моманту (зьездаў) і матар'ял з кніжкі палітграматы «Па ленінскім шляху».

Арганізованы быў прафгурток для вывучэньня прафруху, для слухачоў старшых курсаў. Цяпер гурткі падвялі вынік зімовай працы і мы маем 80 проц. добрай пасьпяховасьці.

Яч. КП(б)Б давала жывое і практычнае кіраўніцтва бюро яч. ЛКСМ. Яч. КП(б)Б абгаварвала справаздачу бюро яч. КСМ, дзе дала шэраг практычных указаньняў. На сваіх сходах ячэйка ставіла пытаньне палітычна-выхаваўчага характару, дзе прысутнічала кожны раз больш 100 чал. студэнтаў.

Цяпер ячэйка занялася пытаньнем падрыхтоўкі матар'ялаў для працы студэнтаў у вёсцы у час летніх вакацый.

Але побач з значнай праробленай працай на працягу 9 месяцаў, маюцца шэраг недахватаў, на што ў будучым навучальным годзе трэба будзе зьвярнуць увагу.

Патрэбна больш сталае кіраўніцтва нашымі карэспандэнтамі, для чаго арганізован карэспандэнцкі гурток.

У гэтым годзе навокала сьценгазэты яго ня было і пагэтаму сьценная газэта цярпела «крызіс» ад недахвату матар'ялаў.

Малая ўвага зьвернута на ваенізацыю студэнтаў.

Трэба заняцца распрацоўкай мэтаду выкладаньня, бо цяпер сталага мэтаду няма, для чаго трэба паставіць гэтае пытаньне на пэдсавеце тэхнікуму.

Вось, што можна сказаць аб нашай ячэйцы.

И. К-кі.

[illegible]ае ячэйка.

[illegible]

Пясоцкая яч. ЛКСМБ налічвае больш 30 сяброў і па гэтым ліку трэба было думаць, што ячэйка досыць моцна, тым больш, што ў мястэчку маецца сямёхгодка і хата-чытальня. Але так толькі можна думаць, а ў сапраўднасьці гэтага няма.

Сябры ячэйкі віяк не дысцыплінаваны, ня ходзяць на сходы, на гурткі і ня выконваюць сваіх абавязкаў.

Спадчына, атрыманая ад старога сэкратара ячэйкі т. Цярэшкі, так і засталася новаму сэкратару, які ня можа палепшыць дысцыпліну, бо не[illegible] каторым [illegible] арганізацыю скрозь [illegible]

Моцнага актыву ў яч. ня маецца, бо леташні актыў паехаў вучыцца, а асталіся маладыя сябры, якія ня ведаюць, што рабіць.

І яшчэ ёсьць шмат другіх акалічнасьцяў, якія таксама перашкаджаюць працы яч. ЛКСМБ.

Камсамольцам Пясоцкае ячэйкі трэба падцягнуцца, бо калі так і будзе далей, то ячэйка зусім згубіць свой аўтарытэт сярод сялян, які ўжо падорваны.

А. Асот.

МЭХАНІЗАВАНАЯ ГАРБАРНЯ Ў МЕНСКУ.

ДА 10-Й ГАДАВІНЫ КАСТРЫЧНІКАВАЙ РЭВАЛЮЦЫІ ПАЧНЕ ПРАЦАВАЦЬ НОВАЯ ВЯЛІКАЯ ГАРБАРНЯ.

Будаўніцтва гарбарняў будзе каштаваць каля міліёну рублёў.

На дзьвёх гарбарнях будзе працаваць 400 рабочых, выпускаючы на 4 міліёны руб. прадукцыі.

Сёлета ўвосень да 10-й гадавіны Кастрычнікавай рэвалюцыі, будзе поўным ходам працаваць новапабудованая чырвонадубная гарбарня. Новая гарбарня будзе складаць адно цэлае з існуючай зараз 2-й хром-дубнай гарбарняй. Апошняя нядаўна перабудавана і ў 2 з паловай разы пашырана.

Гарбарня будуць апрацоўваць у год 45.000 конскіх скур, 36.000 усьцелечных і паўхіліёна хромавых апойкаў. Гэты лік скур складае амаль усе 100 проц. магчымай у БССР загатоўкі конскіх і апоечных скур і 40 проц. усьцелечных. Такі лік выробленых скур дасьць магчымасьць штогодна абуць паўміліёна чалавек.

На будаўніцтва гэтых гарбарняў будзе расходавана каля 1 міліёну рублёў.

Пры гарбарнях пабудована ўласная сілавая станцыя на 500 конскіх сіл. Усе машыны ў гарбарнях будуць рухацца выключна маторамі. Пры сілавой станцыі пабудована і абсталёвана вадапапорная вежа ў 5 паверхаў вышынёю з бакамі, якія ўмяшчаюць 10.000 в. халоднай і гарачай вады. Вежа задаволіць вадою абедзьве гарбарні поўнасьцю, а таксама дасьць патрэбны лік вады ў выпадку пажару як на гэтых гарбарнях, так і на суседніх фабрыках і заводах.

Каля новай гарбарні будуецца спэцыяльны корпус для захаваньня і драбленьня кары, выварні сокаў і інш. Увесь працэс, пачынаючы ад падачы сьвежай кары да атрыманьня з яе дубільнага соку, будзе мэханізаваны. Сточная вада, перад выпусканьнем яе ў р. Сьвіслач, будзе адстойвацца ў спэцыяльных фільтрах і ў раку будзе пападаць зусім чыстаю.

Як з Заходняй, так і з МББ чыгункі таварныя цягнікі будуць падвозіць вагоны з грузам непасрэдна да завадзкіх складаў, а адтуль па вузкакалейцы груз будзе развозіцца па завадзкіх цэхах.

На гэтай гарбарні будуць устаноўлены найнавейшыя машыны: скуры будуць размочвацца і дубіцца ў барабанах, шэрсьць і мяздра будуць зганяцца машынамі і г. д. На хромадубнай гарбарні ўстаноўлена да 20 новых машын для згонкі шэрсьці, мяздрыльных, двоільных, развадных, фальцовачных, для прасаваньня і інш.

Для абслугоўваньня абедзьвюх гарбарняў абсталёвана хімічная лябараторыя, якая аналізуе матар'ялы, што паступаюць у вытворчасьць, працэсы вытворчасьці, гатовыя фабрыкаты і інш.

Асаблівая ўвага пры пабудове і пераабсталяваньні гэтых гарбарняў зьвернена на ахову працы рабочых. Шмат сьвятла і паветра. На кожнага рабочага ў гадзіну будзе (ў сярэднім) 300 кубічных мэтраў сьвежага паветра. Будуецца прыточна-выцяжная вэнтыляцыя.

Апал на новай гарбарні будзе паветраны, бо пры паравым на кантовыя трубы пападае мяздра, прыгарае, і паветра робіцца шкодным для дыханьня.

У кожнай гарбарні і на кожным паверху будуюцца асобныя для мужчын і жанчын цёплыя ўборныя, асобныя шафкі для захаваньня адзежы, сушылкі для падсушваньня ў працягу ночы вытворчага адзеньня, умывальнікі, душы і інш.

Пры поўнай нагрузцы гэтыя дзьве гарбарні будуць мець да 400 рабочых і штогодна выпусьцяць вырабаў на суму звыш 4 міліёнаў руб.

Пры высокай якасьці вырабаў новых заводаў сабекошт прадукцыі значна панізіцца. Розьніца між коштам прадукцыі на новых гарбарнях і коштам сучаснай прадукцыі дасьць каля 200.000 руб. у год і затраты на будаўніцтва гэтых гарбарняў будуць пакрыты ў працягу 5-6 год.

С. Азерскі.

Безадказныя праступнікі.

Іх ня больш дваццаці. Босыя, брудныя, абшарпаныя. Іх можна ўбачыць ва ўсіх людных мясцох: каля кас кіно, у каапэратывах, сталоўках і г. д.

Раптам на вуліцы раздаецца рэха выстралу; прахожы пужліва шарахаецца ў бок. Але баяцца тут няма чаго: гэта бяспрытульная братва «забаўляецца», дзёўбаючы каменем у папяровыя патроны.

Бяспрытульнаму трэба жыць, трэба есьці, да таго-ж курыць. Здабыць патрэбныя грошы ня так ужо цяжка. Цэлае плойма дзяцюкоў абкружае адзінокага прахожага:

— Даёш па 5 кап. на хайла, а не, дык вымажам сажай.

Калі наўкола нікога няма, прахожы пакорліва шукае ў кішэнях «патрэбнае».

Калі гэта не памагае, кучка бяспрытульных нападае на табачнікаў, на вулічных гандлярак. Гандляр пусьціцца даганяць аднаго, а ў гэты час іншыя падбягаюць і хватаюць, што папала.

Цікава, што думаюць нашы ўстановы, якія павінны дбаць аб бяспрытульных?

Усім зразумела, што вуліцы Менску не зьяўляюцца выхаваўчымі інстытуцыямі, дзе бяспрытульныя, якія прайшлі агонь і ваду,—стануць паслухмянымі і разумнымі дзяцьмі.

Гэткіх дзяцей (некаторым з іх за 15-16 год) ня ўтрымаеш ужо ў дзіцячым доме, або ў інстытуце сацыяльнага перавыхаваньня. Іх трэба абавязкова памясьціць у папраўчы дом, адкуль яны не маглі-б уцячы. Можа, пры такіх умовах з іх нешта выйдзе.

Але так ці інакш вуліцы Менску трэба вызваліць ад бяспрытульных.

Пара ад слоў перайсьці да справы і заклікаць да парадку на першых часох хоць-бы самых злосных бяспрытульных.

К. І.

Вясеньняя сяўба.

Згодна данных Цэнтраземскладу і Белсельсаюзу, да 15-га мая гэтыя арганізацыі загатовілі: 452,5 тон насеньня канюшыны (95 проц. па пляну), 46,7 тон выкі (95,3 проц.), 229 тон сэрадэлі (93,4 проц.), 338,2 тон лубіна (46.0 процантаў), 1014 тон выкі [illegible] Мінэральнага [illegible] тон звычайна[illegible] на 350266 руб. (58,6 проц. па [illegible]ну). Сельска-гаспадарчых машын і прыладаў загатоўлена на 2.409.798 р. (74,3 проц. па пляну).

Апроч таго, да 1-га мая Хлебапрадукт завёз у акругі 120 тысяч пуд. аўса, а камітэты ўзаемадапамогі ўтварылі мясцовы пасеўны фонд з 200 т. пуд. аўса, 14,200 пуд. ячменю і 13 тысяч пуд. грэчкі.

Лёну-даўгунцу Белсельсаюз меркаваў загатовіць 30 тысяч пуд., але фактычна загатоўлена 22 тысячы пудоў. На мясцовым рынку загатоўлена каля 20 тыс. пуд. семя звычайнага лёну.

Наогул жа трэба лічыць, што загатоўкі рознага насеннага матар'ялу прайшлі сёлетнюю вясну зусім нар[illegible] Патрэбы ў насеньні канюшыны [illegible] нэральныя ўгнаеньні [illegible] ёнах прамысловага льнаводзтва, камісія па правядзеньні вясеньняга пасеву пастанавіла прасіць Эканамічную Нараду БССР панізіць цэны на супэрфасфат да часу засеву азіміны, з адкясеньнем страт ад гэтае на кошт дзяржавы.

І.

Беларусь у Ленінградзе.

Шумна, але хутка сабралася камсамольская моладзь з адзінаццаці акругаў Беларусі ў Менск для ад'езду ў экскурсію па маршруту: Менск—Ленінград—Волхаўбуд—Менск.

За паўгадзіны атрымалі ўсе паперы да нумару вагону ўключна, за чвэрць гадзіны адбылі мітынг на вакзале і пагрукапелі. Песьні, гоман; усе да ўсіх гавораць і ніхто нікога не слухае. І песьні з гутаркай цягнуцца да самага раньня, бо калі замаўкаюць адны—пачынаюць другія.

У Барысаве, Воршы далучаюцца групы з Барысаўшчыны, Калінішчыны і інш. акруг.

Віцебск... Цягніка чакаць трэба каля 10 гадзін. Рашаем аглядзець Віцебск.

Адзін з буйнейшых у Беларусі вакзалаў, чыгуначных вузлоў.

Вот цераз Дзьвіну—адну з буйнейшых жылаў Беларусі з белым вугалем...

Месца Верхняга Замку...

Усьпенскую Горку, адкуль відаць амаль увесь Віцебск.

Аддзяленьне Дзяржаўнага Музэю—найбагатшы музэйны склад, бо няма памяшканьняў для экспазіцыі нават усіх самых лепшых экспанатаў...

Вэтэрынарны Музэй—па сьведчаньню цэнтральных устаноў РСФСР лепшы ва ўсім СССР...

Назаўтра раніцой на вакзале ў Ленінградзе. Мастак зарысоўвае, рэпарцёр фатаграфуе і распытвае. Вітаюць прадстаўнікі ЦК ЛКСМ, губкому ЛКСМ, газэты «Смена», лінейнага карабля «Парыская Камуна»...

Найпрыгажэйшы ў СССР каменны горад Леніна са сваімі вялізнымі будовамі і вуліцамі раптам зрабіў нашу экскурсію маленькай. Яшчэ ў Менску яна займала палову вуліцы, у Віцебску—амаль усю Вакзальную. Зварачвала на сябе вялікую ўвагу. А тут ідзе сабе грамада людзей і дужа прасторна.

Разьмяшчаемся амаль што на пяці паверхах дому экскурсійнай базы. Апрача нас, ёсьць з Казакстану, Каўказу і інш. месц. Пасьля невялічкай перадышкі і сьнеданьня ідзем на вышку Ісакіеўскага сабору. Лезе першая група ў 30 чал. Некалькі застаецца на першай пляцоўцы, больш на другой і трэцяй. Толькі частка нас з кіраўніцай разьмяшчаецца на самай вышцы. Сорак восем сажняў над зямлёй... Пад нагамі маленькія людзі, трамваі. З боку дамы з дварамі—студнямі. А дальш—вялізны горад Леніна, на дэльце Нявы.

К гэтай велічыні хутка прывыкаеш.

Усё-ж гэткая веліч заўсёды адчуваецца. Каб забыцца на яе, трэба мабыць доўгі час.

Пасьля агляду гораду хто аддыхаў, а мы ўтраіх адведалі Музэй Яўрэйскага Этнаграфічна-Гістарычнага Таварыства. Ён займае некалькі пакояў у д. № 50 па 5 лініі В. Востраву. Вячэрняе асьвятленьне дапамагло нам цалкам адчуць наша мястэчка.

Музэй заснован Яўрэйскім Этнаграфічна-Гістарычным Таварыствам, але галоўны матар'ял сабраў С. А. Ан-скі у часе сваей экспэдыцыі на Падоліі, Валыні і Кіеўшчыне ў 1912-1914 г.г. Яму памагалі Энгель і Юдовін. Зараз музэем ведае камісія пад старшынаваньнем скульптара Гінзбурга.

Музэй складаецца з аддзелаў культа, быту і мастацтва. Апрача гэтага, пры музэі ёсьць архіў з матар'яламі па гісторыі пагромаў у б. Расеі, плякатамі і афішамі з часоў Лютаўскае і Кастрычнікавае рэвалюцыі, рукапісамі, і стардрукамі, аўтаграфамі дзеячоў, фонаграфічнымі запісамі народных мэлёдый лікам каля 1000, фатаграфіямі быту—каля 600 і г. д.

Сярод экспанатаў зварочваюць на сябе ўвагу калекцыя лубкоў, партрэтная галерэя дзеячоў, экспанаты дзяцінага быту, жаночы гарсэт з Слуцкіх паясоў, гравюра з побыту беларускіх яўрэяў, здымкі магілеўскай сынагогі і мастацкія творы Юдовіна, Шагала, Альтмана, Бродзкага, Левіта і інш. Асабліва выдатныя працы па скульптуры.

Нажаль, гэты музэй яшчэ вельмі мала вядомы, хоць і адчынены ў 1924 годзе.

Аглядам Яўрэйскага Этнаграфічна-Гістарычнага Музэю і гораду з вышкі і пачалося азнаямленьне з горадам. Але ў нашым пляне стаяла наведваньне падшэфнага беларускаму камсамолу лінейнага карабля «Парыская Камуна». Ён стаяў на рэйдзе каля Краншатдту, куды мы на другі дзень і накіраваліся.

Было флёцкае сьвята і ўсе караблі, падводныя лодкі, мінаносцы і інш. былі аздоблены сьцягамі. Сталі яны недалёка адзін ад другога і здавалася, што з каменнага мы прыехалі ў такі-ж вялікі стальны горад. Калі мы, спатканыя ўсім пэрсаналам лінкора да вышэйшага каманднага складу ўключна, ступілі на палубу «Парыскай Камуны»,—мы канчаткова перакапаліся, што мы ў стальным горадзе.

Кухня можа зварыць 1200 абедаў зараз; пякарня можа сьпячы 80 пуд. хлеба ў суткі; лазьня зьмяшчае 60 чал.; бібліатэка мае больш 6000 кніг і г. д. і г. д. Гэта—цэлы наш акруговы горад на вадзе. Тут-жа вы можаце купіць кніжку, у якой апісваецца карабель. «Калі-б вартасьць лінейнага карабля «Парыская Камуна» перавесьці на золата,—гаворыцца ў ёй,—дык апошняга трэба-б было 30 тон (больш 1800 пудоў). А калі пералічыць гэтую суму ў рублёвыя манэты, дык аднаму чалавеку прышлося-б страціць каля 2 з палов. год, працуючы кожны працоўны дзень па 8 гадзін, каб іх падлічыць»!..

Прынялі нас чырвонафлётцы надзвычайна цёпла. Спачатку яны і мы бегалі і шукалі землякоў—случан, віцебчан і г. д. А дальш знаёміліся з лінкорам і паміж сабой.

Зьнялі экскурсію і чырвонафлётцаў на кінофільму і некалькі раз для картак.

Змораныя, але ўзбадзёраныя ўражаньнямі стальнога гораду вярнуліся мы ўвечары да сябе на базу.

Удваіх аглядаем пачны Ленінград. Расказаць яго нельга, яго трэба адчуць. Нява ў гранітавым жолабе з шматкалёрнымі пераліваімі вады; асьветленыя львы каля мосту і чорны сілуэт помніка Пятру на фоне неба; сфінксы з жаркага Эгіпту на беразе халоднай Нявы і правільная лінія ліхтароў на простых вуліцах Васільлеўскага Востраву; з аднаго боку Петрапаўлаўская крэпасьць, з другога—палацы. Усё гэта дзіўна скампанавалася ў абліччы гэтага гораду.

Назаўтра—агляд Петрапаўлаўскай крэпасьці і Зоалёгічнага саду. Па дарозе чытаем паведамленьні мясцовых газэт аб нашай экскурсіі і разглядаем фатаграфіі і зарысоўкі ў іх. Крэпасьць, якая на працягу ўсяго свайго існаваньня ніколі ня была крэпасьцю, а палітычнай турмой, робіць вялікае ўражаньне на экскурсантаў. Нічога асабліва выдатнага, але тут вы ня толькі пазнаіцё, а і адчуваеце мукі і сьмерць рэвалюцыянэраў, бо крэпасьць—летапіс усяго рэвалюцыйнага руху ў б. Расеі. Тут перабывалі амаль усе галоўныя дзеячы яго.

Пасьля цяжкіх, сумных уражаньняў крэпасьці зоалёгічны сад цешыць экскурсантаў сваімі зьвярамі, якіх ніхто з экскурсантаў ня бачыў і ня ўбачыць там, дзе яны жывуць заўсёды...

Эрмітаж...

Найвялікшыя творы сусьветных гэніяў мастацтва. І побач з імі слуцкія паясы. Яны ў пэрсыдзкім аддзеле... Нясьмела пытаем, што гэта за рэчы.

— «Персидские пояса».

— Вы мабыць мыляецеся... Гэта-ж слуцкія паясы... Беларуская вытворчасьць...

— Никогда они не были в Слуцке, товарищ!

— Дазвольце, грамадзянін! Во маркі: «Лео Маджарскі», «Во граде Слуцке», «Мэ фэцыт Слуцаэ» і г. д. Няўжо ў Эрмітажы ня ведаюць мэрак на сваіх экспанатах?..

«Утварэньне БССР—палітычная справа, а ў навуцы ня можа быць ніякіх палітычных тэндэнцый»—кажуць яны з нагласьцю дастойнай добрага чарнасотніка...

Барацьба дзьвёх кляс і ўсё, што яе датычыцца, паказваецца ў музэі рэвалюцыі пад вогненныя словы аб рэвалюцыянэрах кіраўніка нашае групы.

Раніцой другога дня знаёмімся з фабрыкай «Треугольник», дзе камсамольскія ячэйкі маюць амаль па 1000 чалавек. На гэтым заводзе працуе больш людзей, чым жыве іх у Слуцку або Клімавічах.

Удзень у нечарговым парадку аглядаю выстаўку «рускай ксілёграфіі за 10 год». З Беларусі на ёй выставіліся Е. С. Мінін з Віцебску і С. Б. Юдовін, які зараз жыве ў Ленінградзе. Нечакана тутака спатыкаю бесстаронны падыход да Беларусі. «Большой интерес представляют гравюры молодого витебского художника Минина, обнаруживающего уже сейчас крепкое владение штихилем, четкость форм и умение компановать; это обещает обогащение семьи советских ксилографов новой, незаурядной величиной»,—адзначаецца ў каталёгу выстаўкі. У другім месцы знаходзім ацэнку С. Б. Юдовіна: «Несколько особняком стоит С.Б. Юдовин, уроженец Витебска. Это очень своеобразный и сильный гравер, как то легко сразу осознавший свой собственный стиль. Большой мастер белого штриха, умеющий вызывать и лепить им все формы, Юдовин дает всегда до конца продуманные, цельные в своей формальной завершенности произведения. В Юдовине очень ценно органическое выявление национально-еврейской сущности; большая сила характеристики быта и облика «местечковой» жизни белорусской провинции, которой он до сих пор оказался верным, дала ему возможность показать ее зрителю, как яркое и острое явление; силе впечатления помогает то, что Юдовин работает циклами». Мінін і Юдовін выставілі экспанаты, якія адбіваюць Віцебшчыну. Як бачым, ніякіх заўваг аб тым, што Віцебшчына—не Беларусь, няма.

Разам з усімі аглядаем этнаграфічны аддзел рускага музэю. І тут нарываемся на няшчасную Беларусь, якіх жахаў нам пра яе не апавядае кіраўнічка: аруць там сукаватымі бярвеньнямі або сохамі, што можа і ўжываліся ў нас гадоў 100 таму назад, барануюць «смыкамі», ёрмы таксама найстарадаўнія... Нам нічога: весела слухаць, як чалавек гладка лжэ. Але тое-ж самае апавядаецца і тысячам іншых, якія праходзяць праз музэй...

Адзін з нас кажа:

— Цяпер ужо ў нас плугамі аруць!

— Ну, вы проста не видели, чем у вас пашут,—безапэляцыйна цьвердзіць кіраўнічка

— ?!.

Зноў слуцкія паясы... Тутака ўжо ў польскім аддзеле. Выяўляем зьдзіўленьне, што пасьля нямецкіх, беларускіх і інш. прац аб слуцкіх паясох адміністрацыя музэю ня ведае, у які аддзел іх зьмесьціць. Каб не згадзіцца з нашымі довадамі, кіраўнічка доўга даводзіць, што паясы трэба было зьмясьціць у запароскі аддзел, але ні ў якім разе не беларускі, бо іх насілі і казакі...

Вечар змычкі з Ленінградзкім камсамолам. Прамовы. Выступленьне нашага «Маладняка».

У наступныя дні агледзілі асобнай групай Пушкінскі Дом, мастацкі аддзел рускага музэю і разам кіно-фабрыку, б. Царскае Сяло і інш., Волхаўбуд, а адтуль—дадому. У першых бачылі таксама шмат чаго датычнага Беларусі, як партрэт аднаго з Баршчэўскіх у слуцкім поясе, магілеўцаў і д. т. п.

Змораныя, але сьвежыя мы дома. На доўгі час хопіць нашых перажываньняў і ведаў, атрыманых у экскурсіі.

М—р.

Адзіным фронтам супроць бюракратызму.

Скарачэньне савецкага апарату Менскае акругі.

На пасяджэньні прэзыдыуму Менскага АВК было разгледжана пытаньне аб спрашчэньні і скарачэньні апарату аддзелаў АВК, а іменна—сацыяльнае забясьпекі, народнае асьветы і аховы здароўя.

Прэзыдыум АВК па гэтаму пытаньню пастанавіў наступнае:

Пр[illegible] па забесьпячэньню інвалідаў і іх сем'яў, якія пражываюць у раёнах і атрымліваюць пэнсію, а таксама прадастаўленьне ім паложаных льгот (па сельска-гаспадарчым падатку, камунальныя, мэддапамога і інш.), перадаць раённым выканаўчым камітэтам. Што датычыцца ўтрыманьня Чэрвенскіх інвалідных дамоў,—апошнія перадаць у веданьне райвыканкому, усклаўшы на яго адказнасьць за іх становішча. За інспэктурай застаіць толькі права ўкамплектаваньня і перамяшчэньня інвалідаў.

Забесьпячэньне інвалідаў і сямей грамадзян, загінуўшых на вайне, і сямей чырвонаармейцаў, пражываючых у г. Менску, якія атрымліваюць пэнсію і дапамогу, а таксама прадастаўленьне ім устаноўленых льгот ускладаецца на інспэктуру праз камісію, якая утвараецца з прадстаўнікоў АКРФА, аддз. працы і інспэктуры. Аддзелу грашовых спраў даручана распрацаваць пытаньне адносна абслугоўваньня касай аддзелу інвалідаў сталых пэнсіянэраў па выдачы ім пэнсіі.

У галіне кіраўніцтва інваліднымі дамамі, якія знаходзяцца ў Менску, пастаноўлена пакінуць за інспэктурай, дэцэнтралізаваўшы фінансаваньне іх. Для выкананьня работы, якая застаецца за інспэктурай працы, складзены наступны штат: акруговы інспэктар, сэкратар, рахункавод і ўпаўнаважаны ЦКСУ па акрузе.

Па акруговаму аддзелу народнае асьветы пастаноўлена правесьці дэцэнтралізацыю сродкаў усіх устаноў АКРАНА за выключэньнем дробн. устаноў (лікпункты, школы для малапісьменных і г. д.).

Вядзеньне асабовых спраў—формуляраў, сьпісаў на школьных работнікаў і выдача пасьведчаньняў у раёнах, перадаецца райвыканкомам, а ў г. Менску—пакінуць за інспэктурай. Справы няпоўналетніх правапарушыцеляў па раёнах перадаюцца райвыканкомам, дзеля чаго утвараюцца раённыя камісіі па справах непаўналетніх, а ў горадзе—застаецца за інспэктурай. Штат акруговага аддзелу народнае асьветы застаецца наступны: акруговы інспэктар 1, інспэктар па палітасьветчасьці—1, раённых інспэктараў—[illegible], інспэктараў нацменшасьцяў—[illegible], інспэктараў па гораду—2, сэкратар—1, рахункавод—1, машыністка—1, сьледвацель (ён-жа сэкратар аддзелу аховы)—1 і кур'ер-прыбіральшчык—1, усяго 13 адзінак.

Пастаноўлена ўзьняць пытаньне перад СНК БССР аб дазволе перадаваць культасьветную частку райвыканкому замест загадчыка [illegible] цямі ўвесьці раённых ін[illegible].

Па аддзелу аховы здароўя пастаноўлена наступнае: сыстэматычна ад аддзелу перадаць акрстатбюро, грашовыя справы на тэхнічны бок лекавых устаноў—перадаць [illegible] службы. Штат аддзелу аховы здароўя застаецца наступны: акруговы інспэктар—1, гарадзкі інспэктар—1, інспэктар ахматмладу—1, сэкратар—1, машыністка—1, кур'ер-прыбіральшчык—1, школьна-санітарных дактароў—1 і бухгальтар—1; а ўсяго [illegible] адзінак.

Сэкратарыяту АВК даручана распрацаваць пытаньне аднолькавасьці згуртаваньня ўсяе канцылярскае і бухгальтарскае работы пазначаных аддзелаў (сац. забясьпекі, АКРАНА, аховы здароўя) пры сэкратарыяце АВК.

А. С.

А Васька слухае ды есьць.

— Дзе толькі РСІ не бывае? Усюды. [illegible]

[illegible]

Калі запатрабілася ачысьціць памяшканьне, якое займаў зубны доктар, дык і тут без спрэчак [illegible] і разьвітаўся.

Адносна штатаў РСІ ўнесла «невялічкую» зьмену: замест 20 чалав. у Менскім аддзяленьні і 18 у Віцебскім пастанавіла пакінуць у Менскім 12 чал. і ў Віцебскім—аднаго (прадстаўніка). Аказваецца, лішніх было «ня шмат»: толькі 25 чалавек.

Цяпер даецца слова для НК РСІ СССР. Што будзе—убачым. Сёма.

Маналёг бюракрата.

Савецкая ўлада пастанавіла пабудаваць у Менску Цэнтральны Дом Селяніна, каб на справе ажыцьцёвіць смычку паміж горадам і вёскай. Выбрана месца для пабудовы, загатоўлены ўсе матар'ялы і толькі застаецца паклікаць [illegible]

[illegible] ру, Наркамзему і г. д., не паможа, бо я тады па[illegible] сіць і лямантаваць на ўв[illegible] дапушчу высяленьня двох членаў саюзу. Праўда, гэт[illegible] як тэхнік Ракаў, які [illegible]

[illegible] мужыкоў палацы выдумалі будавацца, ды яшчэ якія, што даўней і пан гэткіх ня меў; нічога, няхай яшчэ гадкоў са два паваляецца тут цэгла, каменьні, рознае жалеза, мне-ж яшчэ ад гэтага лепей.

— Гы-гы,—рагоча заліхвацкі бюракрат,—ня ашукаюць яны мяне, яны, значыцца хочуць будавацца, а я ім не дазваляю разбурыць мэзанін, на месьце якога мяркуюць будаваць Дом Селяніна. Праўда, домік гэты на курыных ножках і яго вельмі легка раскідаць, але я не [illegible] ну, што гэта дорага каштуе рабочым і сялянам Савецкай Беларусі, дык-жа я вельмі задаволен гэтым. Што мне да таго, няхай каштуе, няхай ня будуецца, па мне хоць трава не расьці...

Тут пан бюракрат важна павярнуўся да мяне сваім тлустым тылкам і схаваўся нейдзе ў сваім логаве.

Раптам стала вельмі ціха на вялікім пляцы, заваленым цэглай і вапнай, нічога не варушылася; толькі неспадзеўкі прабег паміж [illegible] падслухаў дыялёг бюракрата.

К. І.

У прэзыдыуме ЦВК БССР.

(Пасяджэньне 21-га мая).

Вучнёўства ў саматужна-рамеснай прамысловасьці.

Прэзыдыум ЦВК і СНК зацьвердзілі правілы аб вучнёўстве ў саматужнікаў, рамесьнікаў, у прамысловай каапэрацыі і працоўных арцелях. Правілы гэтыя датычацца вучняў тых саматужнікаў і рамесьнікаў, якія працуюць толькі самі ці з дапамогаю ня больш двох наёмных рабочых, і калі вучні не зьяўляюцца членамі сям'і.

Вучнямі могуць быць падросткі ад 14 год, але ў сельскіх мясцовасьцях і мястэчках могуць прымацца ў навучаньне падросткі і ад 13 год, аднак з умовай, каб да 14 год ім давалася больш лёгкая праца.

Гарадзкі дабрабыт.

Прэзыдыум ЦВК прыняў пастанову аб парадку брукаваньня вуліц у гарадох і ўтрыманьні бруку, тратуараў і набярэжных.

Гарадзкія пляцы і вуліцы брукуюцца за кошт мясцовага бюджэту. Перабрукаваньне, рамонт вуліц і тратуараў праводзіцца за кошт тых арганізацый і прыватных дамаўласьнікаў, супроць уладаньняў якіх яны знаходзяцца.

Рамонт і ўтрыманьне набярэжных, рэк і канаў, а таксама тратуараў праз праздныя месцы і пляцы—ускладаецца на органы камунальнай гаспадаркі.

Аб правах домаўласьнікаў.

Прэзыдыум ЦВК пастанавіў, што асобы, якія купілі муніцыпалізаваныя жылыя дамы пасьля 1-га красавіка 1927 г. і калі для новага гаспадара няма ў гэтым доме свабоднага жыльлёвага пляцу, то ён мае права праз два месяцы пакупкі дому патрабаваць праз суд для сябе і для сваёй сям'і жыльлёвы пляц згодна існуючай нормы. У першую чаргу дапускаюцца да высяленьня, калі нельга пацясьніцца:

1) асобы, якія маюць непрацоўныя прыбыткі, 2) асабы вольных прафэсій, якія карыстаюцца выбарчым правам і 3) асобы, якія жывуць на заробках, ці атрымліваюць дапамогу ад дзяржавы. З асоб апошняй катэгорыі ў першую чаргу высяляюць тых, хто атрымлівае большую зарплату.

Выданьне Канстытуцыі БССР.

Прэзыдыум ЦВК канчаткова зацьвердзіў рэдакцыю Канстытуцыі БССР, прынятай VIII Усебеларускім Зьездам Саветаў. Канстытуцыя будзе выдана на 4-х мясцовых мовах: беларускай, яўрэйскай, польскай і расейскай.

ТЭАТР.

„ПРЫНЦЭССА ЦЫРКА“.

(Кіеўская музыкальная камэдыя).

Цікавае зьявішча: буржуазны Захад узяўся за справу наблізіжэньня апэрэтачнага мастацтва да сучаснасьці! А самы лепшы эўрапейскі творца музыкальных камэдый венец Кальман вельмі проста вырашыў гэту задачу, зьмяніўшы традыцыйных пэрсыдскіх шахаў і сіамскіх каралёў... расейскімі белагвардзейскімі афіцэрамі з эміграцыі.

І сапраўды, цяжка знайсьці больш падыходзячага апэрэтачнага гэроя для сцэны, чым апэрэтачнага ў жыцьці «цара расейскага» Нікалая Нікалаевіча.

У музыкальнай камэдыі «Прынцесса цырка» Кальман, жадаючы зрабіць свой твор больш злабадзённым, адвёў расейскім вярхам эміграцыі амаль галоўнае месца.

Аўтар, зразумела, ніякай ідэалёгіі ў «Прынцессе цырка» не дае. Старой засталася і сама пабудова п'есы: паралельна ідуць дзьве інтрыгі двух закаханых парачак і г. д. Але затое вельмі яскрава, праўдзіва і цікава паказаны авантурыстычны і проста жульніцкі элемэнт апэрэты. Для выяўленьня гэрояў гэткага напрамку аўтар сапраўдны мастак, зразумела, не мог прыдумаць нічога больш арыгінальнага і лепшага, як даць на сцэне тыпы Нікалая Нікалаевіча і яго бліжэйшых сяброў.

Незразумела, чаму тэатр лічыў неабходным князя Нікалая Нікалаевіча пераіменаваць у Афанасія Рурыкавіча. Калі сам Кальман, называючы рэчы сваімі прозьвішчамі, не баяўся абвінавачваньня яго твору ў агітацыйнасьці, то тым менш меў падставу так рабіць калектыў музыкальнай камэдыі, які паказвае «Прынцессу цырка» савецкаму гледачу. Пераіменаваньнем Нікалая Нікалаевіча ў Афанасія Рурыкавіча тэатр зрабіў данны вобраз менш вострым і зразумелым для ўспрыманьня яго гледачом.

Першы спэктакль кіеўскай музыкальнай камэдыі не дае магчымасьці высьветліць станоўчыя і адмоўныя бакі як усяго калектыву ў цэлым, так і асобных выканаўцаў. Рэзка выдзялілася сваімі галасавымі сродкамі і тэмпэрамэнтам толькі артыстка Паўлоцкая ў ролі Феадоры Карнэджы.

Заслугоўвае адзначыць працу рэжысэра. „Прынцессы цырка“ ў пастановачных адносінах выгадна адрозьніваецца ад звычайных пастановак гастралёраў: відаць прадуманасьць у апрацоўцы кожнай сцэны і, асабліва, масавых сцэн. Арыгінальна распрацавана масавая сцэна ў канцы першага акту.

Ул. Лілін.

Бібліяграфія.

Наш Край. штомесячнік цэнтральнага бюро краязнаўства пры Інстытуце Беларускай Культуры. № 4 за 1927 г. Выданьне Інбелкульту, Ін 8° 72 ст. 1200 экз. ц. 50 к.

Краязнаўства мае ў нас на Беларусі асабліва важнае значэньне таму, што ў нас мала спэцыялістых і вывучэньне краю часта праводзіцца толькі мясцовымі сіламі. Ня маючы пад рукамі добрых бібліятэк, адасобленыя адзін ад другога вялікай адлегласьцю, ня чуючы жывога голасу кіраўнікоў, мясцовыя краязнаўцы з сапраўднаю нецярплівасьцю чакаюць атрыманьня адзінага кіраўнічага краязнаўчага часопісу, якім зьяўляецца «Наш Край». Паміж тым апошні зусім захварэў—спазьніўся выхадам чарговага нумару троха ні на тры тыдні. І цяжка сказаць, што больш выпадкова для гэтага часопісу: ці своечасовы выхад, ці сталае спазьненьне. Спазьніліся, напр., кіраўнічыя матар'ялы па ўсесаюзнаму дэмаграфічнаму перапісу, спазьніўся нумар з перадавым аб краязнаўчай працы сярод студэнцтва, спазьніўся гэты нумар і г. д. У пачатку году часопісам была дасягнута рэгулярнасьць выхаду, але, мабыць, выпадкова.

Перадавым у гэтым нумары ідзе артыкул «Нашы чарговыя задачы», які, паміж іншым, раіць перайсьці на новыя статуты, арганізаваць экскурсійную працу і г. д. Каб часопіс вышаў свячасова [illegible] Гэты [illegible] мець для краязнаўчага руху на мясцох вялікае значэньне. З артыкулаў агульнага аддзелу больш цікавыя: «Рамесьнікі Менску да рэвалюцыі 1917 г.» і «Нізавая сетка спажывецкай каапэрацыі ў БССР». З іх мясцовыя краязнаўцы могуць пабачыць і тое, як будуецца твор на грунце ўласных досьледаў некаторымі іншымі працаўнікамі. Матар'ялы з месц прадстаўлены ў гэтым нумары толькі адным артыкулам Ал. Немцава: «Вясельле» на запісах з Асінавіцкага раёну. Аддзел праграм і інструкцый даволі багаты: «Фэналёгічныя нагляданьні ў садоўніцтве», «Пастаноўка фэналёгічных назіраньняў у Гомельшчыне», «Да пытаньня аб апісаньні паркаў на Беларусі», «Прыродазнаўчая экскурсія» тры анкеты і адна інструкцыя. Фэналёгічныя нагляданьні ў нас слаба пастаўлены і інструкцыйныя матар'ялы вельмі карысны, але справа не палепшыцца, пакуль у нас на Беларусі ня будзе свайго цэнтру па апрацоўцы фэналёгічных матар'ялаў з месц і аб'яднаньню працы мясцовых краязнаўцаў. А то цяперака ў нас няма нават агульнай фэналёгічнай праграмы. Аддзел хронікі даволі бедны, а бібліяграфіі—складаецца з аднэй залішне рэзкай рэцэнзіі.

Нас дзівіць заўсёдная адсутнасьць арганізацыйна-мэтадычных матар'ялаў. У цэнтральным бюро краязнаўства ёсьць інструктары і яно павінна ведаць, што на мясцох пакуль што патрэбны элемэнтарныя паказаньні на тое, што ўласна дасьледаваць і як дасьледаваць.

А ў часопісе [illegible] для дасьледаваньня. Далей неабходна адзначыць, што ў часопісу не зьмяшчаюцца матар'ялы аб самым працэсе працы краязнаўцаў, мэтодыцы яе, а зьмяшчаюцца толькі вынікі ў аддзеле «З месц». Гэта ня ёсьць яшчэ поўны абмен досьледам.

Пэўна ў будучыне часопіс будзе даваць і такі матар'ял.

М. Вольмар.

ХРОНІКА.

Назначэньне тав. Хацкевіча.

Пастановаю Прэзыдыуму Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР ад 14-га мая 1927 г. сэкратар ЦВК БССР тав. Хацкевіч Аляксандр Ісакавіч зацьверджан старшынёю: Нацыянальнай Камісіі пры ЦВК БССР, Цэнтральнай Выбарчай Камісіі і камісіі па прыватных амністыях і членам Цэнтральнай Дзіцячай Камісіі, камісіі па фонду імя У. І. Леніна, камісіі па правядзеньні 10-цігодзьдзя Кастрычнікавае рэвалюцыі і камісіі «Прэч няпісьменнасьць".

Конкурс на лепшую насьценную газэту.

Акрпалітасьветы абвесьціў конкурс на лепшую насьценную вясковую газэту. За лепшыя газэты будуць выдадзены прэміі.

Перашкоды ў справе экскурсій.

Зараз даволі часта наведваюць Менск розныя сялянскія экскурсіі. Справе экскурсій вельмі шкодзяць няўважлівыя адносіны да экскурсантаў з боку некаторых прадпрыёмстваў. Завод «Энэргія», напр., зусім забараніў экскурсіі на прадпрыёмства. Электрастанцыя дазваляе наведваньне толькі па нядзелях і г. д.

Барацьба з бяспрытульнасьцю.

Нядаўна у Менск зьявілася група бяспрытульных дзяцей, якія ўцякалі з дзіцячых дамоў і бадзяліся па вуліцах.

Былі выпадкі, калі бяспрытульныя нападалі на вулічных гандляроў.

На гэтых днях ЦК камісіі дапамогі дзяцям накіраваў гэтых дзяцей у інстытут сацыяльнага перавыхаваньня ў Крынках.

Зборнік вершаў Н. Чарнушэвіча.

Гэтымі днямі вышла з друку кніжка вершаў Н. Чарнушэвіча пад назвай «Дзіва». У гэты зборнік увайшло 35 вершаў. Кошт кніжкі 30 капеек.

Арганізацыя сталага фонду ільнянага семя ў БССР.

Саюзны СНК адпусьціў для Нар. Кам. Земляробства БССР 15.000 руб. на арганізацыю ў БССР сталага фонду ільнянага семя ў разьмеры 50.000 пуд.

Новы працоўны калектыў.

У Менску нядаўна арганізаваўся працоўны калектыў мэталістаў. Калектыў ядная 25 беспрацоўных рабочых.

Музычная школа ў Бабруйску.

Сёлета ў Бабруйску адчыняецца музычная школа на 200 чалавек. Ужо паступіла 500 заяваў ад жадаючых паступіць у школу.

Курсы беларускай мовы.

З 1-га чэрвеня ў Гомелі адчыняюцца 35-цідзённыя курсы па вывучэньню беларускае мовы. На курсы паступаюць настаўнікі вясковых школ.

КАНЯВОДЗТВА.

Вывучэньне конскага статку.

Беларускі дасьледчы інстытут мяркуе правесьці выбарачнае дасьледаваньне коняў у Барысаўскай, Мазырскай і Рэчыцкай акругах. Дасьледваньне ставіць мэтай, выявіць недахопы конскага статку ў гэтых акругах.

Штучнае аплоджваньне кабыл.

Як ужо пісалася раней у нашай газэце, Наркамзем утварыў пункты для штучнага аплоджваньня кабыл. Да гэтага часу штучнае аплоджваньне праводзіцца ў 3-х пунктах у Мазырскай, Рэчыцкай і Гомельскай акругах. У хуткім часе маюць арганізаваць гэткі пункт у Самуэлёве (Меншчына).

Паводле атрыманых вестак, вынікі аплоджваньня добрыя.

СУД.

Рабуншчыкі.

Перад судом—Хведар і Міхась Ярошы і Бэрка Мішкін.

Першы з іх Хведар Ярош, мае бандыцкі і зладзейскі стаж. Ён і зьявіўся арганізатарам і правадыром шайкі, якая 10 кастрычніка 1926 году абрабавала кантору «Белгосстроя» у Нова-Барысаве.

Паказанага чысла Ярошы, Мішкін і нейкі чацьверты і нявыяўлены злачынца, узброіўшыся рэвальвэрамі, удзельлі на панадворак канторы «Белгосстроя» у Нова-Барысаве і стэрарызаваўшы варту, разьбілі грашовую касу, прычым абрабавалі 1244 руб. 20 кап. налічнымі грашмі.

Гэту справу разьбірала выязная сэсія Менскага акруговага суду ў Барысаве, якая прыгаварыла: Хведара Яроша—на 10 год, Міхася Яроша і Бэрку Мішкіна—на 3 гады зьняволеньня—усіх з суровым адмежаваньнем і пазбаўленьнем грамадзянскіх правоў на 3 гады кожнага.

Апроч таго, суд пастанавіў спагнаць з асуджаных у карысьць канторы «Белгосстроя» 1244 р. 20 к.

Д. Кастроў.

Здарэньні.

▽ 11 мая ў в. Глушнева (Калінінішчына) ў хаце гр-на А. Белянкова разарвалася бомба, якая забіла 12-цігадовага сына Белянкова. Хлапец знайшоў бомбу на надворку і, прынёсшы ў хату, калупаў яе ножыкам.

▽ 18 мая каля вёскі Забялышанскія Пруды, Хоцімскага раёну, забіты старшыня мясцовага камітэту сялянскае ўзаемадапамогі, які варочаўся дамоў з млына. Забойства зроблена з мэтаю аграбленьня.

▽ Служачы магілеўскае пажарнае к-ды М. Сэндэраў пашоў гуляць з гр-кай Г. Балдэсавай за горад у Палагеяўку. Там Сэндэраў моцна параніў Балдэсаву нажом (горла). Ён хацеў забіць Балдэсаву, каб такім чынам пазбавіцца ад „аліментаў“.

17 мая ўвечары ў м. Бярэзіна, у часе вялікай навальніцы, пярун забіў гр-на Варакса, які знаходзіўся пад вартай ў 2-м аддзяленьні міліцыі (адбываў прымусовыя работы). У гэты-ж момант у доме на другім баку вуліцы пярун забіў Я. Рубіна.

[illegible] скрынка.

Сапёраву. Пункт Ж у разьдзеле першым пастановы аб парадку высяленьня жыльцоў захоўваецца і зараз. Захоўваецца толькі тады, калі жылец займаў памяшканьне да часу распачацьця рамонту. Пункт ня мае моцы ў адносінах да тых жыльцоў, якія выселены з дому па прычыне пагрозы абвалам яго, а дом нейкі час прастаяў і пасьля адрамантаваўся.

СА УСЯГО СЬВЕТУ.

— Праз пустыню Сахару (Афрыка) распачынаецца пракладка чыгункі. Праезд ад Парыжу да Цэнтральнай Афрыкі будзе займаць 5 сутак.

— У Новасібірску зроблены спробы амаладжэньня старога племяннога жарабка. Спробы далі найлепшыя вынікі.

— У Францыі зроблена новая супроцьгазавая маска, якая зусім забясьпечвае чалавека ад атручваньня якім угодна ядавітым газам.

— Жыхар Сігнаўскага павету (Грузія) Кецелашвілі надумаў гарнітур для плаваньня, які дазваляе трымацца на вадзе чалавеку, няўмеючаму плаваць.

— Амэрыканскі прафэсар Поль Хэйль зрабіў спэцыяльны апарат, каб з дапамогай яго вылічыць вагу зямной кулі. Досыць цяжкімі вылічэньнямі ён устанавіў, што ўся зямная куля важыць 6 мільярдаў мільярдаў тон.

— У Нямеччыне зроблен сьвісток, якога чалавек ані ня чуе, але сабакі яго чуюць вельмі добра. Гэта вынаходка ўжываецца паліцыяй для вышукных сабак.

— Амэрыканскі лятун Шамьеня устанавіў новы сусьветны рэкорд. Ён падняўся на аднамесным аэраплане на вышыню 11197 мэтраў.

— У Альпійскіх гарах (Швайцарыя) устанаўліваецца найвялікшы ў сьвеце тэлескоп. Люстэрка тэлескопа мае 5 мэтраў у папярэчніку.

— На ангельскім параходзе ў Атлянтычным акіяне навальніцай разьбіла клеткі, у якіх везьлі зьвяроў. Тыгры, вужакі і аграмадныя малпы вырваліся на волю. Малпы рваліся разбурыць машыннае аддзяленьне. Ледзь удалося загнаць зьвяроў ізноў у клеткі.

— Амэрыканскі лятун Лінбэрг пераляцеў на аэраплане праз Атлянтычны акіян з Нью-Ерку ў Парыж за 39 гадзін. Гэта—першы ўдачны пералёт праз акіян.

Апавяшчэньні.

— У пятніцу, 27 мая, а 6-й гадз. увечары ў памяшканьні Менакругкому КПБ (Энгельса, 28) адбудзецца пасяджэньне аргнарады разам з сэкратарамі ячэек.

Яўка абавязкова. Менакругком КПБ.

Сёньня, 26 мая, у памяшканьні АПА Менакругкому, вул. Энгельса, 28, пакой 17, а 1-ай гадз. дню адбудзецца нарада камісіі па правядзеньню дню радыё ў Менскай акрузе.

Павінны [illegible] наступныя таварышы: ад акрпалітасьветы—тав. Серафімаў, ад саюзу працасьветы—т. Калмык, ад шэфтаварыства—т. Спарыхін, ад Чырвонай арміі—т. Аляксееў-Алоў, ад каапэрацыі—т. Любімская, ад АК КСМ—т. Казанаў, ад ОДР—т.т. Рабіновіч і Гурвіч, ад саюзу нарсьвязі—Ждановіч.

Яўка абавязкова.

АПА Менакругкому КПБ.

Адказны рэдактар М. КУДЗЕЛЬКА.

Пад выглядам рацыяналізацыі.

Сапраўды, добрая рэч гэта рацыяналізацыя. Каго хочаш—скараці, каму—недаплаці, а каго—проста можна пад выглядам рацыяналізацыі і паэксплёатаваць.

Справа звычайная, але вельмі навучальная. Год і 8 месяцаў назад т. Мунвэз скончыла рахункаводныя курсы пры саюзе савгандальслужачых. З дазволу саюзу т. Мунвэз была прынята практыканткаю ў заходняе аддзяленьне «Кожсындыката».

Гэта было год і 8 месяцаў назад. Адміністрацыя «Кожсындыката», выявіўшы ў т. Мунвэз кваліфікаванага рахункавода, пачала даваць ёй заданьні па бухгальтэрыі, якія т. Мунвэз выконвала зусім здавальняюча.

Праходзілі месяцы, а т. Мунвэз усё лічылася практыканткаю і, натуральна, атрымлівала пэнсію як практыкантка: 13 руб у месяц, потым 20 руб.

Калі т. Мунвэз пачала прасіць увесьці яе ў штат, бо яна даволі ўжо папрактыкавала—6-8 месяцаў, дык адміністрацыя вельмі соладка запела ёй:

— Навошта вам у штат? Ці-ж вы хочаце быць зволены? Лепш заставайцеся практыканткаю. Вы будзеце спакойнаю за ваш лёс. Сапраўды, не настайвайце на штаце.

Так пела адміністрацыя «Кожсындыката», а рахункавод Мунвэз пад страхам звальненьня павінна была сядзець і ня рыпацца.

А час ішоў. Прамінула яшчэ некалькі месяцаў. Рахункаводу Мунвэз даюць яшчэ больш цяжкую працу, і ўсё гэта пад выглядам практыканткі. «Кожсындыкат» праводзіць рэжым эканоміі.

Трэба да гэтага дадаць, што адміністрацыя «Кожсындыката» яшчэ здаўна мела нежныя пачуцьці да... практыкантак. Саюзу ня раз даводзілася вырываць з т. Рудзінскім, які любіў з «мэтаю рэжыму эканоміі», набраць цэлы штат практыкантак і, даючы ім грошы, патрабаваць сталае працы.

Вось «у паласу любві» т. Рудзінскага да практыкантак трапіла і т. Мунвэз.

Нарэшце наступіла пара рацыяналізацыі. Тав. Мунвэз, як пазьней паступіла на працу, падлягала звальненьню, а на яе месца павінен быў стаць «сапраўдны» рахункавод.

Рацыяналізацыя—нічога ня зробіш. Але пры звальненьні т. Мунвэз папрасіла ў свайго «міласэрднага» начальства паперку аб тым, што яна працавала, як рахункавод.

— Эгэ,—запела больш сьмела адміністрацыя,—гэты нумар ня пройдзе, мы ашукаць сябе не дамо. Калі вам выдаць паперку, што вы рахункавод, дык трэба-ж вам і пэнсію выдаць, як рахункаводу, а гэта для нас ня выгадна.

— Але дазвольце,—заявіла т. Мунвэз,—я-ж выконвала працу рахункавода 1-га разраду, я-ж працую ў вас ужо 20 месяцаў. Вы ўсё «пад страхам звальненьня» мяне трымалі, як практыкантку, абяцаючы не звальняць.

— Не, не, мы ня можам. Цяпер рацыяналізацыя. Вы ў нас былі практыканткаю, пачалі з 13 р. і дайшлі да 40 р. у апошнія месяцы.

Так разважала адміністрацыя. Пасьля 20 месяцаў добрае працы, т. Мунвэз абярнулася ў... практыкантку.

Так, пад выглядам рацыяналізацыі можна шмат, шмат спраў нарабіць.

А што скажа на гэта саюз? Л. Манін.

ТЭАТР-КІНО.

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ ТЭАТР.	Гастролі Музычнай Камэдыі. Чацьвер, 26-га мая. Прэм'ера „МАРЫЭТА“ — Ц. Колло. Пачатак а 8 з пал. гадз. вечара
КІНО «ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА».	З аўторка, 24 мая Новая замежная пастаноўка. „ЗВЫЧАЙНАЯ ГІСТОРЫЯ“. Маст. драма ў 7-х частках.
КІНО «ПРАЛЕТАРЫ».	З аўторка, 24 мая. Камэдыя з удзелам РЫЧАРДА ТОЛМЭДЖА „СКРОЗЬ ПОЛЫМЯ“. Звыш праграмы—Кіно-хроніка № 76.

Книги по ремеслам и производствам.

Дорман—Выделка подошвенных кож—3 руб. 50 коп. Поварнин—Выделка кожи—1 руб. Образцов—Как варить мыло—70 коп. Порецкий—Кузница и работа в ней—50 коп. [illegible] Кузнечное дело—1 руб. 50 коп. Самофалов—Мукомольное производство—1 руб. [illegible] Маслобойное производство—60 коп. Ляпин—Жиры и масла—1 руб. 50 коп. [illegible] Малярное дело—2 руб. 50 коп. [illegible] Винокуренное производство—1 руб. 50 коп. [illegible] Домашнее приготовление плодовых и ягодных вин—1 руб. 50 коп. [illegible] Плодоводство—1 руб. Клейн—Молочное хозяйство—3 руб. Быковский—Колбасное дело—40 коп. Песоцкий—Столярное ремесло—3 руб. 50 коп. Песоцкий—Обработка дерева—3 руб. 50 коп. Гофман—Токарь по дереву и металлу—1 руб. 50 коп. [illegible] монтер—60 коп. Быковский—Чертежник-самоучка—75 коп. [illegible] производство—2 руб. 20 коп. Покрант—Горячая штамповка и изготовление штампов—3 р. 50 к. Моргнер—Школа машиниста—1 руб. 75 коп. [illegible] Справочник кочегара—1 руб. [illegible] Руководство для металлистов—1 руб. Х. Шольц—Пишущая машина. Практическое руководство для изучения письма на пишущей машине с 46 рис.—1 руб. 50 коп.

Заказы выполняются немедленно наложенным платежом. Мелкие суммы можно присылать марками. Заказы адресовать: Москва, 155, М. Бронная, 10, пом. 3, „Книжная Полка“. 6—8.

„Как научиться писать художественные произведения“.

В. ВЕРЕСАЕВ—Что нужно для того, чтобы быть писателем, ц. 25 к. Проф. З. ШЕНГЕЛИ Как писать статьи, стихи и рассказы, ц. 80 к. В. ШКЛОВСКИЙ—Техника писательского ремесла, ц. 50 к. Проф. Р. МЮЛЛЕР-ФРЕЙНФЕЛЬС—Поэтика, ц. 80 к. ШУЛЬГОВСКИЙ—Занимательное стихосложение, ц. 1 р. 10 коп. Проф. ШЕНГЕЛИ—Практическое стиховедение, ц. 1 руб. А. БОРОДИН—В помощь начинающему драматургу, ц. 60 коп. ПУДОВКИН—Кино-сценарий, ц. 30 к. Проф. А. АРТЮШКОВ—Звук и стих, ц. 50 к.

Заказы выполняются немедленно наложенным платежом. Мелкие суммы можно присылать марками. Цена всей библиотеки—5 р. 55 к. Заказы направлять: Москва, 155, Малая Бронная, 10, пом. 3, „Книжная полка“. 4—8.

ПРЫМАЕЦЦА ПАДПІСКА НА ГАЗЭТУ „САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ“ на чэрвень м-ц і да канца году.

ПАДПІСНАЯ ЦАНА:

На 1 месяц — — 70 к.
» 2 » 1 р. 40 »
» 3 » 2 р. —
На 6 месяцаў 4 р. —
Да канца году 4 » 70 к.

За дадатковыя 40 кап. у месяц кожны падпішчык можа атрымаць часопіс «Маладняк»—кніжку ў 6 друкаваных аркушаў (100 стар.), якая даецца, як платны дадатак да газэты.

Газэта «Савецкая Беларусь» разам з часопісьсю «Маладняк» — 1 руб. 10 кап. у месяц.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА: у Менску—у канторы газэты—рог вуліц Ленінскай і К. Маркса, у правінцыі—упаўнаважанымі канторы і ўсімі паштова-тэлеграфнымі аддзяленьнямі і аддз. Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва.

ВСЕ ПРОИЗВОДСТВА В ОДНОЙ КНИГЕ.

— Каждый может иметь побочный заработок. —

„Спутник Практика“ сборник техно-химических рецептов и практических указаний по выработке всевозможных предметов и продуктов массового потребления и специального назначения. Составлено по новейшим проверенным немецким, американским, английским и французским данным, применительно к условиям СССР, под редакцией проф. Политехнического Института им. Калинина В. К. ВАЛЬГИСА.

В „Спутнике Практика“ свыше 2.000 рецептов по всем видам производства. К сборнику „Спутник Практика“ приложены:

Алфавитный указатель основных процессов, технических выражений, сырья и приборов, применяемых при изготовлении помещенных в сборнике рецептов. Таблица справочного характера. Законы о кустарях, ремесленниках промысловой кооперации и промышленных предприятиях. Устав о гербовом сборе.

Сборник „Спутник Практика“ необходим кустарям, промысловым артелям и отдельным лицам, ищущим применения своего труда. „Спутник Практика“ необходим каждой фабрике, заводу, мастерской, т. к. дает возможность наиболее полно использовать производственные возможности и утилизировать побочные продукты производства. „Спутник Практика“ экономит средства предприятия и увеличивает его доходность.

Цена сборника „Спутник Практика“ в переплете 6 р. 40 к. Заказы выполняются наложенным платежом.

Заказы и деньги (можно марками) направлять: МОСКВА, 155, М. Бронная, 10, помещение 3, „КНИЖНАЯ ПОЛКА“.

Библиотека иностранных романов.

из произведений Шервуд Андерсона, Як. Вассермана, Р. Доржелеса, Кнут Гамсуна, Ж. Дюамэля, Стеф. Жеромского, Панаите Истрати, Келлермана, Лонда, Локка, Дж. Лондона, Проспер Мериме, Поль Морана, М. Нексе, Мак Орлана, Анри Ренье, Ромен Роллана, Жуль Ромэна, Эптон Синклера, Г. Уэльса, Ст. Цвейга, Клод Фаррера, Анатоль Франса, Фр. Холлера, Арт. Шницлера.

48 романов—35 руб., 24 романа—18 руб., 12 романов—10 руб.

Заказы и деньги адресовать: Москва, 155, М. Бронная, 10 помещение 3. «Книжная Полка» 6—8.

Что такое АДОН?

АДОН

Что такое АДОН? 2—2

ВЫШАЎ З ДРУКУ (у павялічаным разьмеры), ПАСТУПІЎ У ПРОДАЖ І РАССЫЛАЕЦЦА ЎСІМ ПАДПІСЧЫКАМ

МАЙ № 5 БАЛЬШАВІК БЕЛАРУСІ МАЙ № 5

ОРГАН ЦК КП(б)Б.

ЗЬМЕСТ

1. Гісторыя рабочага друку. 2. З. Давідовіч—Партыя, рабселькоры і насьценгазэты. 3. А. Крыніцкі—Да пытаньня аб нацыянальнай культуры. 4. З. Хацімскі—Партыйная праца ў ВНУ і рабфаках БССР. 5. А. Некрашэвіч—Наша культурнае будаўніцтва. 6. Я. Чарнецкі—Аб габінэце агітпрапработы. 7. Я. Шкадарэвіч—Нарада—школа рабселькора. 8. З. Маневіч—Пытаньні васпізацыі ў нашым друку.

Па мясцох.

9. Н. Конюхаў—Праца сярод вясковай беднаты (Бабруйшчына). 10. А. С.—Заўвагі аб працы груп беднаты [у парадку абгав.). 11. Васільеў—Праца з беднатой (Мазыршчына). Заметкі нізавога працаўніка; 12. Г. Шпектараў—Удзел партыйных ячэек у гаспадарчым будаўніцтве. 13. А. Эн.—Пастухі з стадам, але бяз поля.

Гістпарт.

14. Агурскі—Роля дробна-буржуазных партый на Беларусі ў Кастрычнікавай рэвалюцыі. [Пачатак].

У ЦК КП(б)Б.

15. Пастановы ЦК КПБ аб партпрацы ў ВУЗ'ах і рабфаках. 16. Итоги перевыборов ФЗМК по Белоруссии. 17. Итоги компании перезаключения коллдоговоров. 18. Хроніка. 19 Дадатак.

Кожная акруговая і раённая арганізацыя КПБ, кожная ячэйка, кожны камуністы павінен выпісваць і чытаць „БАЛЬШАВІК БЕЛАРУСІ“ орган ЦК КП(б)Б.

Умовы падпіскі:

На 1 месяц	— 25 кап.
На 3 месяцы	— 65 »
На 6 месяцаў	1 р. 20 »
На 1 год	2 р. 25 »

Падпіска прымаецца: У канторы газэты „Звезда“ (Менск, Савецкая, 63) і ў аддзяленьнях на месцах.

АДРАС РЭДАКЦЫІ: Менск, ЦК КП(б)Б аддзел друку.

Галоўлітбел № 24864.

Менск, 1-я дзяржаўная друкарня.